

**HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2010:
Kysely 55–79-vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä**

HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2010:
Kysely 55–79-vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä

1.	JOHDANTO	3
2.	KOKEMUKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ	3
3.	ELÄKELÄISJÄRJESTÖT – MINKÄLAISIA NE OVAT?	6
4.	LUOTTAMUS ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA	11
5.	SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT NYT JA 10 VUODEN KULUTTUA	12
6.	NÄKEMYKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TÄRKEISTÄ TEHTÄVÄALUEISTA	15
7.	IKÄÄNTYVIEN JÄRJESTÖOSALLISTUMINEN JA KIINNOSTUS JÄRJESTÖISTÄ	18
8.	OSALLISTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TOIMINTAAN TULEVAISUUDESSA	21
9.	MIELIPITEET PARHAASTA IÄSTÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN	22
10.	MIKÄ OLISI SOPIVA ELÄKELÄISJÄRJESTÖN VUOSIJÄSENMAKSU	23
11.	IKÄÄNTYVIEN NYKYISET HARRASTUKSET JA KIINNOSTUKSEN KOHTEET 5-10 VUODEN KULUTTUA	23
12.	SIJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE	26
13.	MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ?	28
14.	ANSIOTYÖSSÄ KÄYMINEN VANHUUSELÄKKEELLÄ JA NÄKEMYKSET JOUSTAVASTA ELÄKEIÄSTÄ	30
15.	ARVIOT ELÄKEJÄRJESTELMÄMME TULEVAISUUDESTA	30
	LIITEKUVIOT:	33

1. JOHDANTO

Tässä raportissa esitetään keskeiset tulokset tutkimuksesta, jolla on selvitetty suomalaisten 55-79-vuotiaiden käsityksiä ikääntyvien ja iäkkäiden ihmisten ongelmista maassamme, suhtautumista eläkeläisjärjestöihin, luottamusta eläkejärjestelmään ja siihen vaikuttaviin tahoihin. Kysymyksenasettelu on laaja ja kattaa useita teemakokonaisuuksia. Eläkeläisjärjestöjen toiminnan kehittämistarpeita hahmotetaan järjestöihin kohdistettujen odotusten, osallistumishalukkuuden ja kiinnostavien harrastusten kautta.

Tutkimuksen perusaineistona on koko maan 55–79-vuotta täyttäneitä väestöä edustava 1 191 henkilön aineisto. Se kerättiin kirjekyselynä touko-kesäkuussa (vastausprosentti 44 %). Tutkimus toteutettiin kaksikielisenä. Vastausprosenttia on pidettävä varsin kohtuullisena, kun otetaan huomioon kyselyn laajuus ja aineistonkeruutapa.

Tutkimusaineisto on edustava ja sisäiseltä rakenteeltaan korrekti. Keskeiset väestöä koskevat tekijät vastaavat hyvin 55–79 vuotta täyttäneitä väestöä. Vuonna 2007 toteutettiin edellisen kerran tutkimus 55–79-vuotiaiden keskuudessa. Nyt toteutettu tutkimus vastaa rakenteellisesti tätä vuonna 2007 tehtyä tutkimusta.

Myös vuonna 2004 toteutettiin tutkimus, mutta kohdejoukkona olivat 55–74-vuotiaat. Vertailua ensimmäiseen tutkimukseen tehdään niiltä osin kun tulokset antavat aihetta.

Tutkimuksen raportointi on jaettu kahteen osaan. Käsillä oleva raportti on tutkimuksen peruserä, jossa verbalisoidaan ja visualisoidaan tutkimuksen päätuloksia. Graafisten kuvioiden osuus raportissa on suuri, koska tutkittavat asiat ovat konkreettisia ja kuviot pitkälti itseselitteisiä. Aineiston laajuudesta ja jo lähtökohtaisesta moniulotteisuudesta johtuen kaikkia tuloksia ei ole mahdollista eikä järkevää kirjoittaa systemaattisesti 'auki'.

Raportin tehtävänä on lähinnä jäsentää aineistoa ja johdattaa lukijaa diagrammien tarkasteluun ja omien havaintojen ja tulkintojen tekoon. Erillisissä tilastoraporteissa esitetään kaikki tutkimustulokset yksityiskohtaisessa taulukkomuodossa. Ne sisältävät myös tiedot tutkimusaineistojen rakenteesta ja vastaajaryhmien koosta.

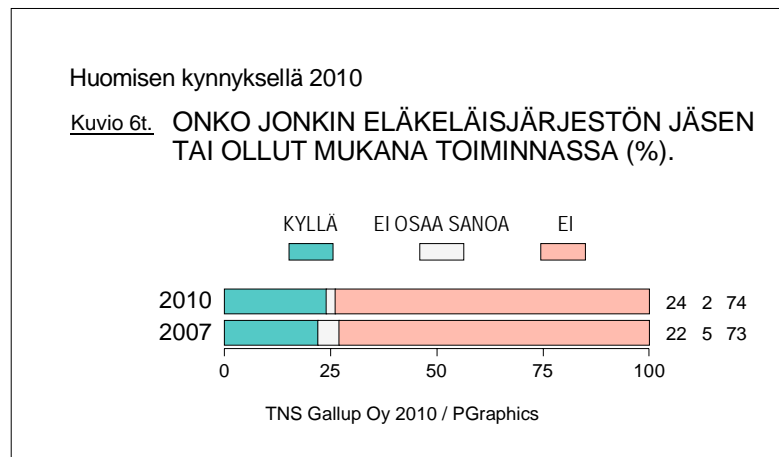
2. KOKEMUKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ

Neljännes on ollut mukana eläkeläisjärjestöissä ja yksi kuudesosa toimii niissä

Aluksi tarkastellaan, millaisia kokemuksia ikääntyvillä ihmisillä on eläkeläisjärjestöistä. Tulosten mukaan 55–79-vuotiaista suomalaisista neljännes (24 %) on ollut mukana jonkin eläkeläisjärjestön toiminnassa jossain elämänsä vaiheessa ja nykyisin yksi kuudesosa toimii niissä (16 %). Vuonna 2007 suomalaisista 55–79-vuotiaista vajaalla neljänneksellä (22 %) oli kokemusta eläkeläisjärjestöistä ja kuudesosa oli niissä mukana (16 %) kyselyhetkellä.

Kun muutoksia tarkastellaan ikäluokittain käy ilmi se, että nykyisistä 65–69-vuotiaista suurempi osa (25 %) kuuluu eläkeläisjärjestöön kuin vuonna 2007 samanikäisistä (19 %). Sen sijaan nykyisten 70–74-vuotiaiden keskuudessa on vähemmän järjestöihin kuuluvia (31 %) kuin oli vuonna 2007 (33 %). Nuorempien alle 65-vuotiaiden keskuudessa järjestöosallistuminen on hieman alempi kuin kolme vuotta aiemmin.

Eläkkeellä olevista joka neljäs (24 %) ilmoittaa olevansa nykyisin jonkin eläkeläisjärjestön jäsen. Kolme vuotta sitten lukema oli täysin sama. Kokonaisuudessaan tulokset kielivät siitä, että eläkeläisjärjestöissä mukana oleminen ei ole suurestikaan muuttunut kolmen vuoden aikana.

On nykyisin mukana eläkeläisjärjestön toiminnassa:

	2007 %	2010 %
Kaikki	16	16
Miehet	16	16
Naiset	17	17
55-59-vuotta	4	2
60-64-vuotta	12	10
65-69-vuotta	19	25
70-74-vuotta	33	31
75-79-vuotta	31	31

Tietoa saadaan medioista ja ”puskista”

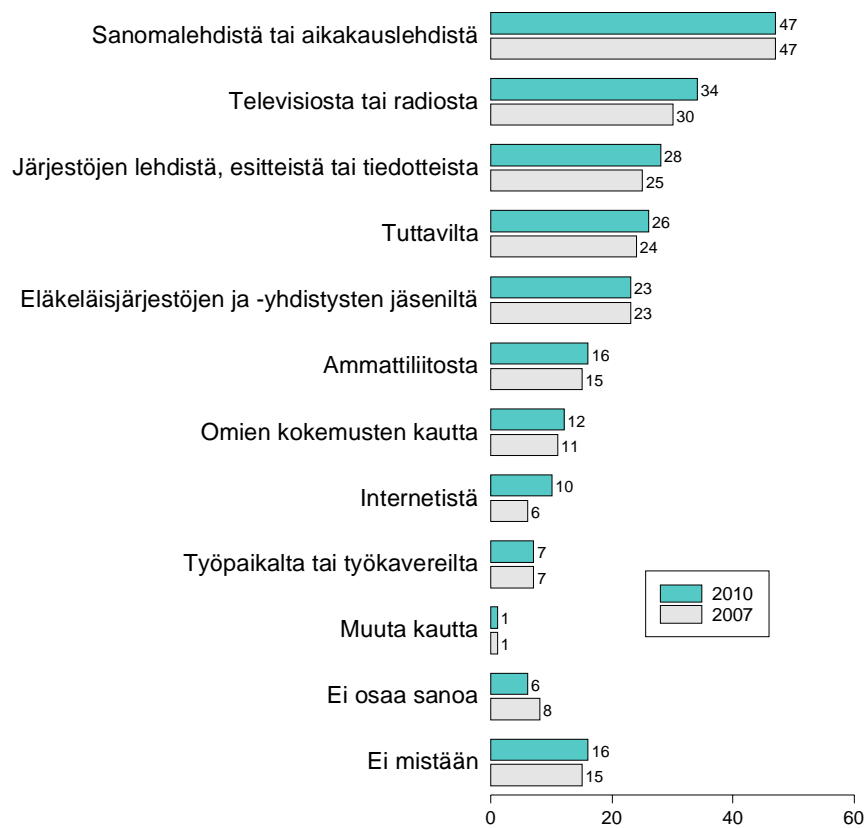
Vastaajilta tiedusteltiin tutkimuksessa, mistä kaikkialta he ovat saaneet tietoja eläkeläisjärjestöistä. Merkittävimmät tietolähteet ovat olleet sanoma- ja aikakauslehdet (47 %), televisio tai radio (34 %). Huomattavan moni on kuitenkin saanut suoraan tietoa järjestöjen lehdistä, esitteistä tai tiedotteista (28 %).

”Puska-radion” merkitys on myös ollut kohtalaisen suuri. Noin neljännes (26 %) vastaajista arvioi saaneen tietoa eläkeläisjärjestöistä tuttavilta ja vajaa neljännes (23 %) eläkeläisjärjestöjen jäseniltä. Tällaista henkilökohtaista tietoa ovat saaneet ne samat ryhmät, jotka ovat vastaanottaneet myös informaatiota eläkeläisjärjestöjen lehdistä ja tiedotteista.

Kuva tietolähteistä 55–74-vuotiaiden keskuudessa on pysytellyt aika pitkälle muuttumattomana vuodesta 2007. Sanoma- ja aikakauslehdet ovat ykkösenä ja sähköinen media kakkosena. Kuitenkin pieniä liikahduksia on tapahtunut. Järjestöjen lehtien, internetin ja ns. ”puska”-radion painoarvo on lisääntynyt. Niiden osuus, jotka sanovat, että tietoa ei ole saanut mistään, on ehkä hieman kasvanut.

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 12t. MISTÄ KAIKKIALTA ON SAANUT TIETOA ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

3. ELÄKELÄISJÄRJESTÖT – MINKÄLAISIA NE OVAT?

Näkemykset eläkeläisjärjestöistä ovat hivenen aiempaa synkempiä

Pelkistävä vastaus luvun laveaan otsikkokysymykseen saadaan laajasta eläkeläisjärjestöjen 'kokovartalokuvaa' hahmottavasta kysymyssarjasta. Siinä vastaajien tuli ottaa kantaa erilaisiin järjestöjä koskeviin luonnehdintoihin ja uudistusehdotuksiin.

Yleiskuva tuloksista muodostuu eläkeläisjärjestöjen toimintaa arvostavaksi mutta samalla eräiltä osin arvosteleviksi. Eläkeläisjärjestöt nähdään ennen muuta 'tarpeellisiksi myös tulevaisuudessa' ja 'tärkeiksi eläkeläisten ja iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin kannalta'.

Samaan hengenvetoon kuitenkin valtaosa vaatii järjestöiltä nykyistä enemmän aktiivisuutta ja ärhäkkyttä edunvalvonnassa. Niiden myös uskotaan esiintyvän liian vähän julkisuudessa ja olevan etäisiä.

Jos kohta em. kritisoiivat näkökohdat nostavat profiilissa päätään, saavat järjestöt paljonkin suitsutusta osakseen. Ne eivät puutu asioihin, jotka eivät kuulu niille ja niiden ei arvioida esittävän kohtuuttomia vaatimuksia yhteiskunnassa. Jossain määrin eläkeläisjärjestöt koetaan kuitenkin liian 'hampaattomiksi'.

Kannanottoihin sisältyy osittaista ristiriitaa. Vaikka eläkeläisjärjestöt ovat tarpeellisia myös tulevaisuudessa (75 %) ja tärkeitä eläkeläisten ja iäkkäiden ihmisten kannalta (70 %), moni katsoo, että ne saisivat olla nykyistä ärhäkkäämpiä (72 %). Kaksijakoinen tulos on ymmärrettävää ja inhimillistä ja tulee esille myös muun tyyppisiin järjestöihin suuntautuneissa tutkimuksissa.

Mielikuvat järjestöistä ovat hieman muuttuneet vuodesta 2007. Merkittävimmät muutokset voidaan listata seuraavasti.

- Niiden osuus, jotka sanovat eläkeläisjärjestöjen olevan etäisiä ja tuntemattomia, on jonkin verran lisääntynyt aiemmasta.
- Niiden osuus, jotka sanovat eläkeläisjärjestöjen olevan liian vähän julkisuudessa on lisääntynyt.
- Niiden osuus, jotka sanovat järjestöjen olevan ihmisläheisiä ja asiantuntevia, on vähentynyt.
- Niiden osuus, jotka halusivat järjestöjen olevan ärhäkkäämpiä, on lisääntynyt.

Nuoremmilla ikäluokilla on aiempaa enemmän odotuksia

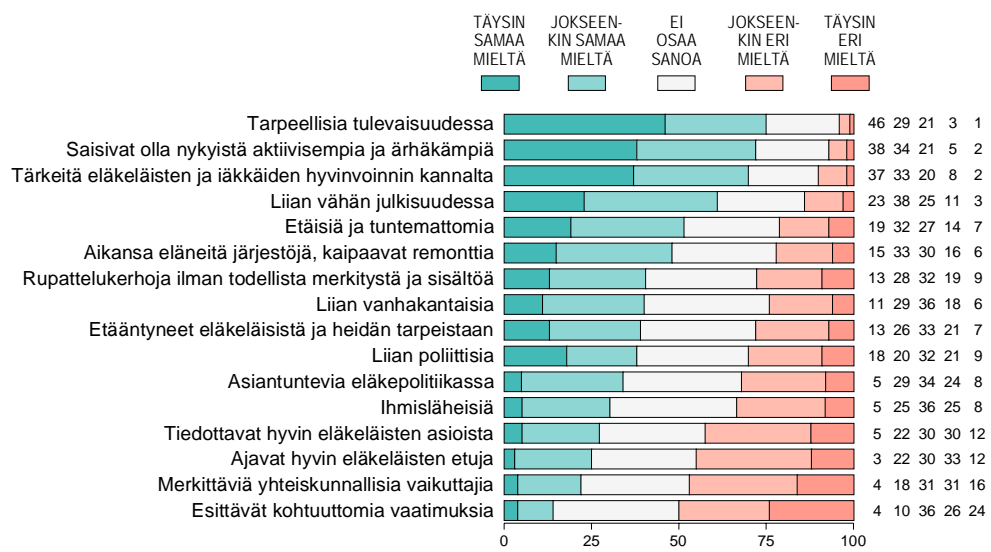
Tulokset kielivät siitä, että nykyiset 55–79-vuotiaat suhtautuvat eläkeläisjärjestöihin jonkin verran kriittisemmin kuin vastaavanikäiset tekivät vuonna 2007. Kokonaisuudessaan käsitykset eläkeläisjärjestöistä ovat aiempaa hieman synkempiä. Osaksi selitystä muutokselle voi hakea siitä, että tutkimuksen kohderyhmään on liittynyt aiempaa kriittisempiä alle 60-vuotiaita. He kohdistavat järjestöihin enemmän odotuksia kuin vastaavan ikäiset kolme vuotta aiemmin.

Kun tuloksia tarkastellaan eläkeläisjärjestöissä mukana olleiden ja muiden vastaajien keskuudessa, ilmenee mielikuvissa selvä tasoero. Eläkeläisjärjestöissä mukana olleet näkevät asiat pääsääntöisesti myönteisemmässä valossa.

Eläkeläisjärjestöjen ulkopuolella olevat ovat varovaisempia lausunnoissaan, etenkin ylistävissä. Toisaalta negatiivisiin luonnehdintoihin he suhtautuvat kutakuinkin samalla tavoin kuin järjestöistä kokemusta omaavat. Tuloksista käy ilmi myös se, että eläkejärjestöjen toiminnassa mukana olleet, yhtä usein kuin muutkin, toivovat järjestöiltä enemmän aktiivisuutta ja ärhäkkyttä. Tulos on sopusoinnussa sen kanssa, että melko moni (41 %) eläkeläisjärjestön toimintaan osallistunut syyttää järjestöjä rupattelukerhoiksi ilman todellista merkitystä ja sisältöä.

Huomisen kynnyksellä 2010

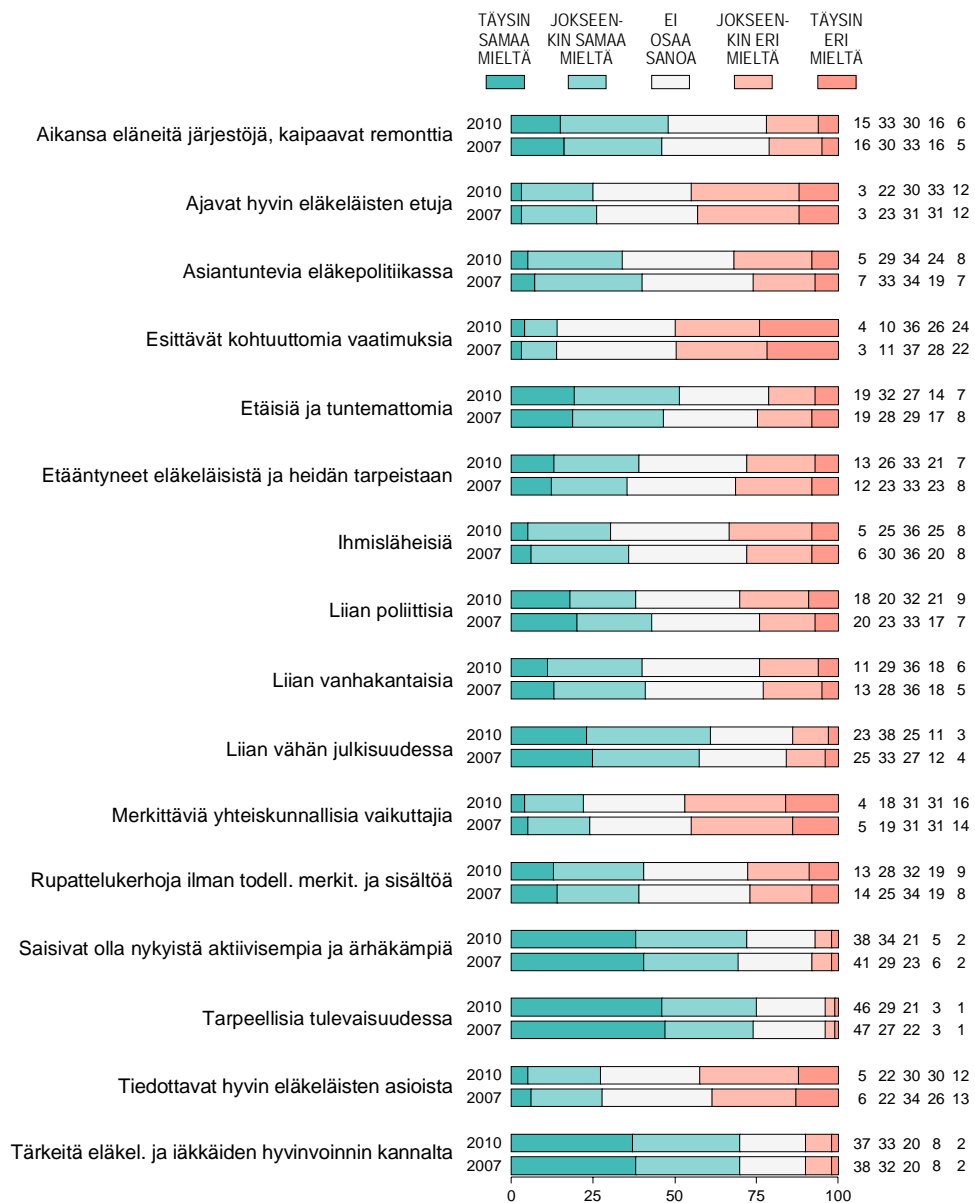
Kuvio 4. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN LUONNEHDINTOIHIN (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 4t. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN LUONNEHDINTOIHIN (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Kokoomuksen ja Vasemmistoliiton kannattajat löytävät toisensa

Koulutustausta on yhteydessä käsityksiin eläkeläisjärjestöistä. Korkeasti koulutetut suhtautuvat järjestöihin myönteisemmin kuin vähemmän koulutuneet.

Puoluekanta heijastuu vastauksissa siten, että Keskustan kannattajilla on keskimäärää useammin taipumusta yhtyä myönteisiin luonnehdintoihin. Kokoomuksen ja Vasemmistoliiton kannattajat löytävät toisensa siinä, että he suhtautuvat eläkeläisjärjestöihin keskimäärää kriittisemmin tai ainakin heillä on muiden puolueiden kannattajia korkeammalle viritetty rima vaatimuksissaan ja odotuksissaan.

Suomenkielisten ja ruotsinkielisten välillä löytyy johdonmukainen eroavaisuus. Ruotsinkielisille on tuottanut paljon enemmän ongelmia ottaa kantaa järjestöihin. ”Ei osaa sanoa” -vastausten osuus on suuri ruotsinkielisten keskuudessa. Tästä huolimatta ruotsinkieliset suhtautuvat eläkeläisjärjestöihin monilta osin myönteisemmin kuin suomenkieliset.

Vaatimukset yhdestä eläkeläisjärjestöstä ovat laimentuneet

Vastaajilta tiedusteltiin kahdella kysymyksenasettelulla suhtautumista eläkeläisjärjestöjen määrään. Yksiselitteisiä vastuksia kysymyksiin ei saada. Ikääntyvistä ja ikääntyneistä ihmisistä alle puolet (46 %) sanoo, että eläkeläisten asioiden hoitamiseen riittäisi maassamme yksikin eläkeläisjärjestö. Enemmän kuin kaksi viidestä (42 %) on eri mieltä.

Pienen harkinnan jälkeen, enemmistö (56 %) vastaajista kuitenkin ilmoittaa, että useampi eläkeläisjärjestö on hyvä, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia. Tulosta voi tulkita niin, että enemmistön mielestä yksi eläkeläisjärjestö ei riitä. Kuinka monta tarvitaan jää kysymysmerkiksi.

Vuodesta 2007 näkemykset ovat muuttuneet jonkin verran suuntaan, joka ilmentää ymmärtämystä ja tukea useamman kuin yhden eläkeläisjärjestön olemassaololle. Vaatimus yhden eläkeläisjärjestön tarpeellisuudesta saa nyt vähemmän kannatusta kuin kolme vuotta sitten.

Eläkeläisjärjestöissä toimivat pitävät useampaa kuin yhtä järjestöä tarpeellisena

Kun tuloksia tarkastellaan eri taustamuuttujien suhteen, käy ilmi se, että nykyisin eläkeläisjärjestöissä mukana olevat suhtautuvat ajatukseen yhdestä eläkeläisjärjestöstä samalla tavoin kuin kaikki vastaajat keskimäärin. Eläkeläisjärjestöissä mukana olevista 44 prosenttia pitää yhtä eläkeläisjärjestöä tarpeellisena. Vuonna 2007 näin ajatteli joka toinen (51 %).

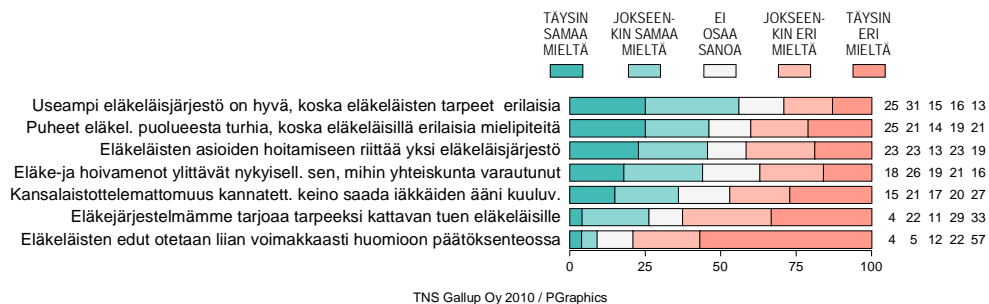
Samanaikaisesti eläkeläisjärjestöissä toimivat puolustelevat muita useammin (65 %) monien eläkeläisjärjestöjen olemassaoloa sillä perusteella, että eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia.

Suomen- ja ruotsinkielisten välinen ero suhtautumisessa järjestöjen määrään ilmenee siten, että ruotsinkieliset suhtautuvat keskimäärää kielteisemmin ajatukseen yhdestä eläkeläisjärjestöstä.

Puoluekanta heijastuu vastauksissa. Ajatus yhdestä eläkeläisjärjestöstä saa ymmärtämystä etenkin Keskustan kannattajilta (57 %). Vasemmistoliiton ja Kristillisdemokraattien kannattajat asettuvat muita useammin vastarintaan.

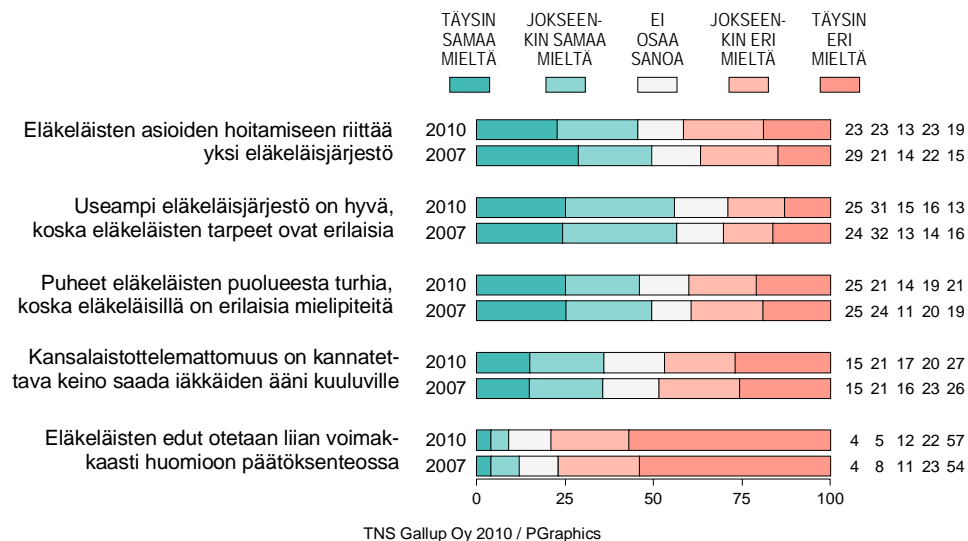
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 1. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISIÄ JA ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (tekstejä osin lyhennetty, %).

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 1t. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISIÄ JA ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN VUOSINA 2007 JA 2010 (%).

Enemmistö ei koe ikääntyvien kapinaa keinoksi saada iäkkäiden ääni kuuluville

Ikääntyvistä valtaosa (79 %) torjuu sen, että eläkeläisten edut otettaisiin liian voimakkaasti huomioon päätöksenteossa. Tämä tulos kertoo osaltaan siitä, että ikääntyvien äänen pitäisi kuulua voimakkaammin yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Sama asia nousi esille jo aiemmin käsiteltäessä vastaajien suhtautumista eläkeläisjärjestöihin. Eläkeläisjärjestöiltä odotettiin hieman ärhäkkäämpää otetta edunvalvonnassa.

Onko sitten ikääntyvien 'kapina' lääke siihen, että iäkkäiden ääni kuuluisi yhteiskunnassa paremmin? Selkeää vastausta tähän ei saada kysymällä ikääntyviltä itseltään. Mielenpitoiset hajoavat siten, että 36 prosenttia kannattaa iäkkäiden ihmisten kansalaistottelemattomuutta ja 47 prosenttia suhtautuu varauksellisesti. Suhtautuminen iäkkäiden ja ikääntyvien kansalaistottelemattomuuteen on säilynyt kutakuinkin ennallaan.

Tuloksista käy ilmi se, että poliittinen kanta, sosiaalinen asema ja osaksi suhde eläkeläisjärjestöihin on yhteydessä 'kapina-alttiuteen'. Keskimäärää ymmärtäväisemmin suhtautuvat Vasemmistoliiton, perussuomalaisen ja SDP:n kannattajat. Työntekijät ja eläkeläisjärjestöissä nykyisin mukana olevat asennoituvat myös keskimäärää suuremmin.

Tavanomaisia taustatekijöitä enemmän suhtautumista kansalaistottelemattomuuteen selittää kuitenkin vastaajan oma elämänhallinta. Tutkimuksen mittareiden mukaan tyytymättömyys omaan elämään yleensä, tyytymättömyys omaan taloudelliseen tilaan, vaikutusmahdollisuuksien puute omassa elämässä ja tunne, että ei tule kuulluksi, ovat yhteydessä käsityksiin, että iäkkäiden ääni kuuluisi paremmin yhteiskunnassa riisukemmillä otteilla.

4. LUOTTAMUS ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA

Kansaneläkelaitokseen luotetaan eniten eläkeasioissa

Tutkimuksessa vastaajat arvioivat kaikkiaan seitsemää eri instituutiota. Heidän tehtävänä oli sanoa, missä määrin he tuntevat luottamusta eri instituutioita kohtaan eläkeasioissa.

Selvä enemmistö vastaajista (59 %) sanoo luottavansa Kelaan eläkeasioissa joko erittäin tai melko paljon. Tulos on Kelan kannalta hyvä myös vertailevasta näkökulmasta. Kelaan kohdentuu selvästi enemmän luottamusta kuin mihinkään muuhun tahoon. Kelan jälkeen luottamusta kohdistuu kohtuullisessa määrin työeläkevakuutusyhtiöihin, eläkeläisjärjestöihin ja palkansaajajärjestöihin.

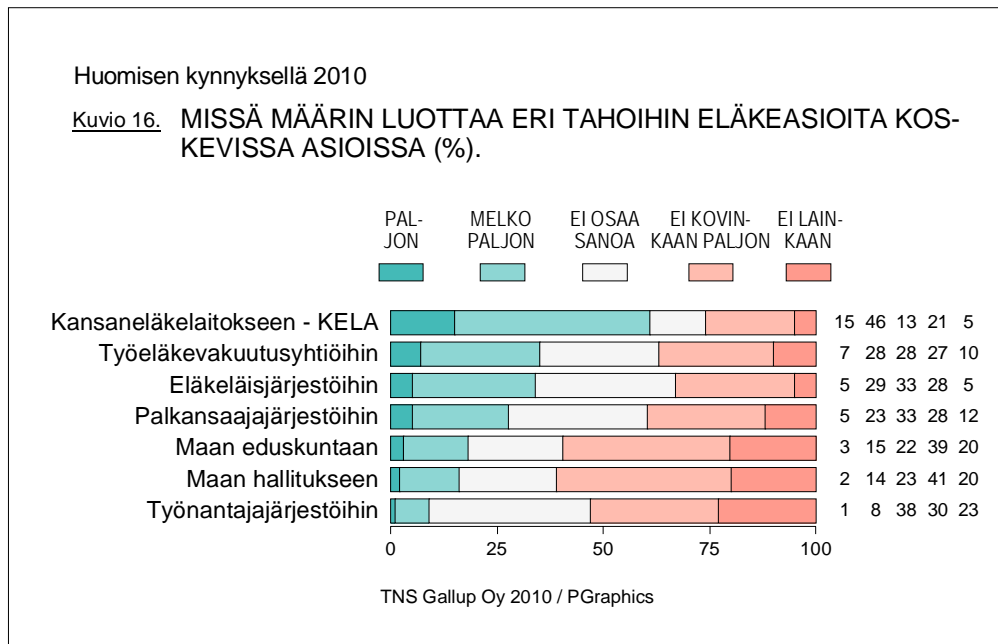
Eläkeläisjärjestöihin luottaa noin kolmannes (34 %) ikääntyvistä ja iäkkäistä. Huomatavalla osalla ei ole mielipidettä eläkeläisjärjestöjen luotettavuudesta (33 %).

Luottamusmittarin tyveen asettuvat työnantajajärjestöt, maan hallitus ja eduskunta. Enemmistö ikääntyvistä ei näytä luottavan hallitukseen ja eduskuntaan eläkeasioissa.

Luottamus maan hallitukseen eläkeasioissa ei ole kovin suurta edes hallituspuolueiden kannattajien keskuudessa. Keskustan kannattajista vajaa kolmannes (30 %) luottaa maan hallitukseen ja Kokoomuksen kannattajista reilu kolmannes (35 %).

Työelämässä mukana olevat luottavat eläkeläisjärjestöihin enemmän kuin palkansaajajärjestöihin

Luottamus eläkeläisjärjestöihin eläkkeitä koskevista asioista on keskimäärää suurempaa 55-59-vuotiaiden (42 %) ja työelämässä mukana olevien (43 %) keskuudessa. Työssä käyvät luottavat eläkeläisjärjestöihin eläkeasioissa enemmän kuin eläkkeellä olevat. Työelämässä mukana olevien luottamus eläkeläisjärjestöihin on eläkeasioissa jopa hieman suurempaa kuin usko palkansaajajärjestöjen kykyihin

lääkkäiden 55-79-vuotiaiden keskuudessa luottamus on melko vaatimatonta tasoa (28 %). Eläkeläisjärjestöissä mukana olevista joka toinen luottaa eläkeläisjärjestöihin (51 %). Järjestöissä toimivat luottavat kaikkiin muihin tahoihin keskimäärää vähemmän.

5. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT NYT JA 10 VUODEN KULUTTUA

Eläkkeiden pienuus on suurin koettu ongelma

Tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa siihen, mitkä ovat iäkkäiden ihmisten suurimmat ongelmat tämän päivän Suomessa. Yhdeksän eri asiaa sisältävältä listalta he poimivat kaksi suurinta ongelmaa.

Tuloksissa nousee selvästi suurimmaksi tämän päivän harminaiheeksi eläkkeiden pienuus. Eläkkeiden pienuuden suurimmaksi ongelmaksi luokittelevat myös ne ikääntyvät ihmiset, jotka eivät vielä ole eläkkeellä.

Kaksi seuraavaksi suurinta pulmaa ovat sosiaali- ja terveyspalveluiden niukkuus ja yksinäisyys. Tuloksista käy ilmi se, että ikääntyvistä nuorimmat (55–59-vuotiaat) otaksuvat yksinäisyyden suuremmaksi harmiksi kuin varttuneemmat ikäluokat.

Näkemykset iäkkäiden ihmisten suurimmista ongelmista ovat samansuuntaisia kuin vuonna 2007. Pieni liikahtus on tapahtunut siinä, että aiempaa pienempi osa kokee eläkkeiden pienuuden merkittäväksi pulmaksi.

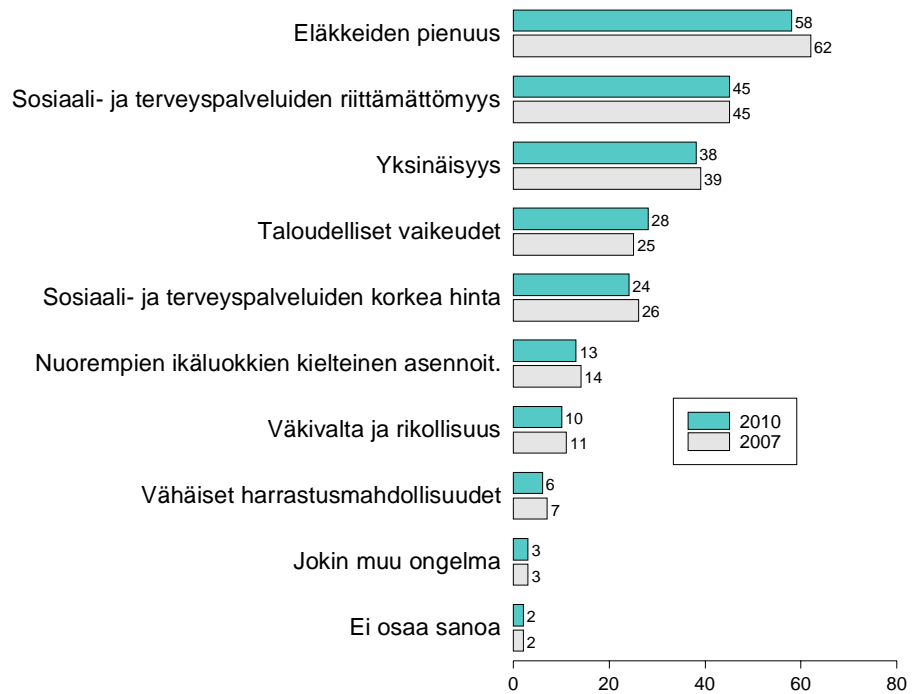
Sosiaali- ja terveyspalveluiden riittämättömyys ja taloudelliset vaikeudet pelottavat vastaisuudessa

Kun sitten vastaajilta kysytään käsitystä suurimmista ongelmista 10 vuoden kuluttua, niin selkeästi yliveraista pulmaa ei nouse esille. Tämä kiellii siitä, että ikääntyvät arvioivat tulevaisuudessa olevan monia kipeitä asioita, joista tulisi selviytyä.

Suurimmaksi tulevaisuuden ongelmaksi niukasti ennen muita nousee sosiaali- ja terveyspalveluiden riittämättömyys. Tulos kertoo siitä, että osa ikääntyvistä on huolissaan siitä, että heitä ei hoideta riittävästi kymmenen vuoden kuluttua. Yli 70-vuotiaat ovat selvästi vähemmän huolissaan tästä asiasta kuin vasta eläkeikää lähestyvät 55–59-vuotiaat.

Huomisen kynnyksellä 2010

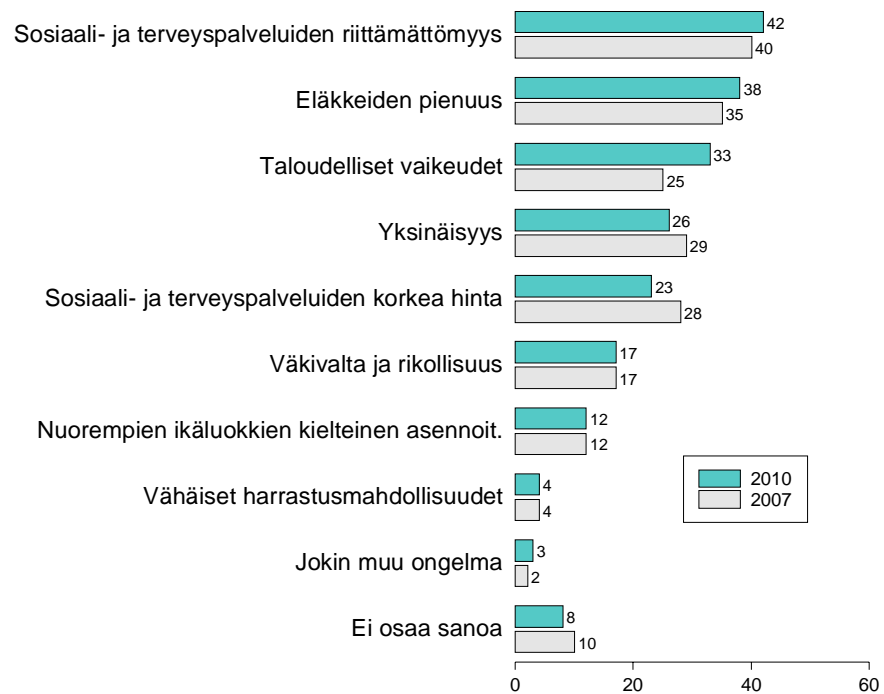
Kuvio 2at. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT TÄMÄN PÄIVÄN SUOMESSA (kuuluu kahden suurimman joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 2bt. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT 10 VUODEN KULUTTUA (kuuluu kahden suurimman joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Näkemykset tulevista ongelmista ovat muuttuneet enemmän kuin käsitykset nykyisistä. Nousevia huolenaiheita ovat taloudelliset vaikeudet ylipäätään.

6. NÄKEMYKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TÄRKEISTÄ TEHTÄVÄALUEISTA

Eläke-etuuksien turvaamiseen kohdentuu aiempaa enemmän odotuksia

Vastajat ottivat tutkimuksessa kantaa siihen, mitkä ovat tärkeimmät asiat, joihin eläkeläisjärjestöjen tulisi erityisesti keskittyä toiminnassaan.

Tärkeimmäksi eläkeläisjärjestöjen tehtäväksi nousee sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen, jonka 72 % vastaajista nostaa kolmen keskeisimmän tehtäväalueen joukkoon. Muita tärkeitä asioita ovat ja eläke-etuuksien turvaaminen (62 %) ja eläkeläisten verotuksen alentaminen (51 %)

Kun kaikkien vastaajien näkemyksiä verrataan eläkeläisjärjestöissä mukana olleiden käsityksiin, huomataan pitkälle menevä samanmielisyyttä.

Näkemykset ovat muuttuneet jonkin verran vuodesta 2007. Odotuksia kohdentuu aiempaa suuremmassa määrin eläke-etuuksien turvaamiseen. Eläkeläisten verotuksen alentaminen saa selvästi aiempaa vähemmän painoarvoa.

Kun tuloksia tarkastellaan iän mukaan käy ilmi, että sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen on ykkösasia kaikissa ikäluokissa. Nuorimmat, eläkeikää lähestyvät vastajat painottavat yksinäisyyden vähentämistä enemmän kuin ikääntyneemmät yli 60-vuotiaat. Tulos tukee sitä aiemmin havaittua johtopäätöstä, että eläkeikää lähestyvät otaksuvat yksinäisyyden ikääntyneiden keskuudessa suuremmaksi ongelmaksi, kuin mitä se ehkä todellisuudessa onkaan.

lakkaiden toiveet kohdentuvat keskimäärää useammin palvelumaksujen ja omavastuiden alentamiseen. Eläkeläisjärjestöissä mukana olevien ehdoton ykkösodotus on lakkaiden sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen. Kuitenkin myös järjestöissä toimivat odottavat muita useammin toimia palvelumaksujen ja omavastuiden alentamiseksi.

Eläkeläisjärjestöt ovat jäsenille palveluorganisaatioita ja ulkopuolisille enemmänkin edunvalvontajärjestöjä

Kun sitten vastaajilta tiedustellaan käsitystä tärkeimmistä jäsenille tarjottavista eduista, niin mitään selkeän ylivertaista ei löydy. Kärkeen asettuu kuitenkin edunvalvonta ja vaikuttaminen eritasoiseen päätöksentekoon. Tämä tulos on sopusoinnussa niiden näkemysten kanssa, joiden mukaan eläkeläisjärjestöjen tulisi vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseen.

Melko moni korostaa myös jäsenten neuvontaa eläkeasioissa, harrastusmahdollisuuksien tukemista sekä yhdessäolon mahdollisuuksien tarjoamista.

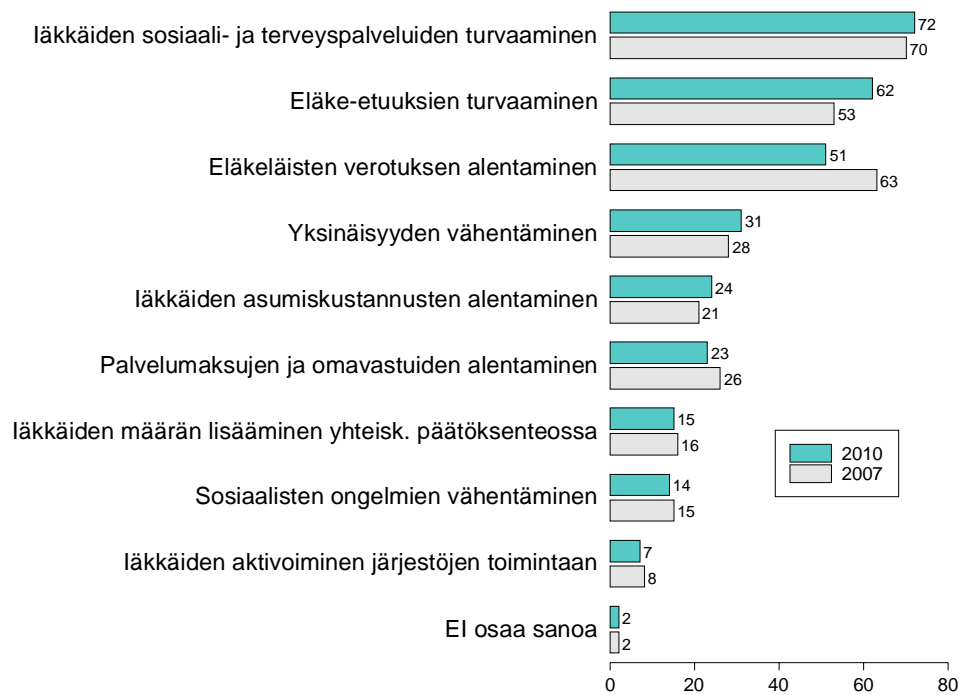
Merkillepantavaa tuloksissa on se, että edunvalvonta ja vaikuttaminen päätöksentekoon ovat eläkeläisjärjestöissä mukana olleille vähemmän tärkeitä kuin niille, joilla ei ole kokemusta järjestöistä. Järjestöissä mukana olleet/olevat kokevat järjestöjen olevan suureksi osaksi muuta kuin edunvalvontaorganisaatioita, enemmänkin harrastusmahdollisuuksia tarjoavia tai tukevia järjestöjä.

Edunvalvontaan eläkeasioissa kohdentuu aiempaa enemmän odotuksia

Tuloksista voi tehdä myös sen johtopäätöksen, että eläkeläisjärjestöt hahmottuvat nuoremmille enemmän edunvalvonta- ja neuvontaorganisaatioina ja varttuneemmille taas enemmän palveluorganisaatioina.

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 3t. TÄRKEIMMÄT ASIAT, JOIHIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TULISI ERITYISESTI KESKITTYYÄ (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

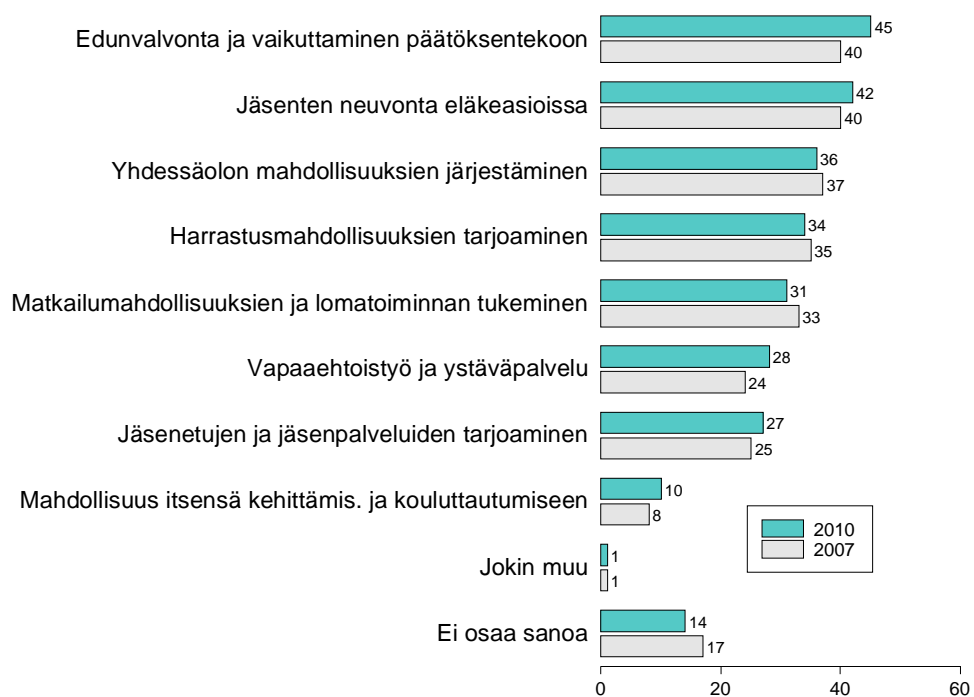

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 5t. TÄRKEIMMÄT ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN JÄSENILLEEN TARJOTTAVAT EDUT (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Ongelma on siinä, miten sovittaa yhteen näitä käsityksiä toiminnassa. Voi olla niin, että eläkeikään tulossa olevat 55–59 -vuotiaat toivovat nyt järjestöjen vaikuttavan voimakkaasti eläkeläisten edunvalvojana ja haluavat neuvontaa eläkeasioissa. Viiden, kymmenen vuoden kuluttua tilanne voi olla jo toisin ja järjestöiltä toivotaan enemmän palveluja.

Yleiskuva tärkeimmistä jäseneduista on säilynyt kutakuinkin ennallaan. Aiempaa enemmän odotuksia kohdentuu kuitenkin edunvalvontaan eläkeasioissa.

7. IKÄÄNTYVIEN JÄRJESTÖOSALLISTUMINEN JA KIINNOSTUS JÄRJESTÖISTÄ

Eläkeläisjärjestöt kilpailevat tasavahvasti muiden järjestöjen kanssa

Koko joukolta tiedusteltiin, minkälaisen järjestöjen tai muiden yhteisöjen toiminnassa he ovat mukana ja minkä tyyppiset järjestöt vaikuttavat heidän mielestään kiinnostavilta. Vastaajilla oli valittavana 15 erilaista järjestöä ja nämä poimivat listasta kaikki mihin he kuuluivat ja kiinnostavina pitämänsä. Kiinnostuneisuus määriteltiin siten, että pyydettiin nimeämään kaikki ne järjestöt, joiden toiminnassa kiinnostaisi olla mukana tulevaisuudessa.

Useimmiten 55–79-vuotiaat ovat mukana ammattiliiton (31 %) tai jonkin harrastusjärjestön (24 %) toiminnassa. Tämän jälkeen tulevat osallistuminen seurakunnan (17 %) ja eläkeläisjärjestöjen (16 %) toimintaan.

Tulosten mukaan osallistuminen eläkeläisjärjestöjen toimintaan lisääntyy 60 ikävuo- den jälkeen ja on korkeimmillaan noin 70-vuoden iässä. Voidaan sanoa, että 70 vuotta täyttäneistä vajaa kolmannes osallistuu jonkin eläkeläisjärjestöjen toimintaan.

Järjestöosallistumisessa ei ole tapahtunut suuria muutoksia vuodesta 2007. Hieman aiempaa useampi on nykyisin mukana jonkin harrastusjärjestön (22 % → 24 %) tai hyväntekeväisyysjärjestön (12 % → 14 %) toiminnassa.

Hyväntekeväisyysjärjestöt kiinnostavat aiempaa enemmän

Eniten kiinnostusta herättävät harrastusjärjestöt. Kaikista 55–79-vuotiaista 27 % ilmoittaa, että olisi kiinnostunut harrastamaan musiikkia, tanssia, käsitöitä, taiteita tms. jossakin järjestössä. Toiseksi eniten kiinnostusta kohdentuu eläkeläisjärjestöihin (19 %). Näkyvässä määrin mielenkiintoa kohdentuu myös hyväntekeväisyys- ja avustusjärjestöihin (14 %) sekä urheiluseuroihin (10 %).

Kiinnostuksen kohteet ovat 55–79-vuotiaiden keskuudessa säilyneet kutakuinkin ennallaan verrattuna vuoteen 2007. Hyväntekeväisyysjärjestöjen vetovoima saattaa kuitenkin olla kasvussa (+ 3 prosenttiyksikköä). Eläkeläisjärjestöjen vetovoima on pari prosenttiyksikköä alempi kuin vuonna 2007.

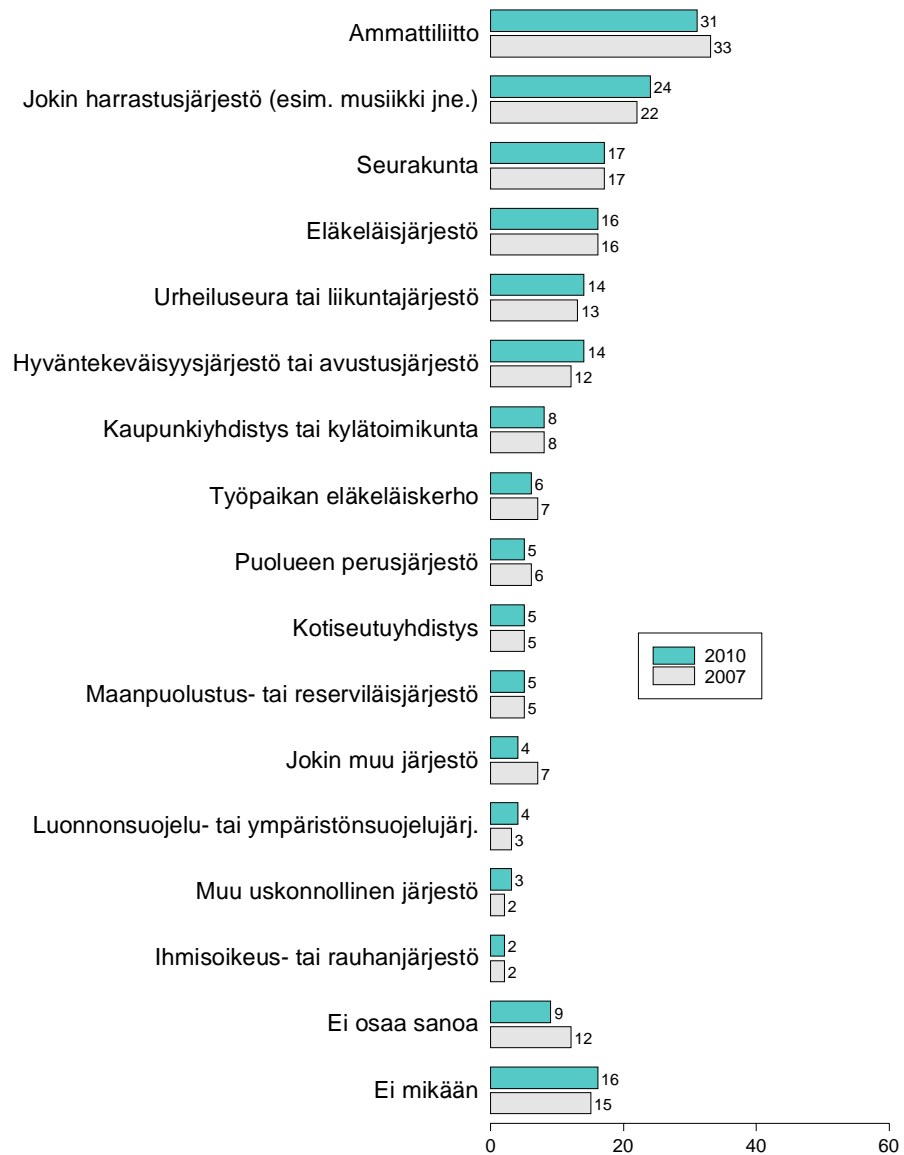
Hyvin koulutetut, ylemmät toimihenkilöt, työssä käyvät ja 60-64-vuotiaat osoittavat keskimäärää useammin kiinnostusta eläkeläisjärjestöjä kohtaan. Tuloksista käy ilmi myös se, että nykyiset 60-64-vuotiaat ovat vähemmän innostuneita eläkeläisjärjestöistä kuin vastaavan ikäiset vuonna 2007. Tämä osaltaan selittää sitä, että eläkeläisjärjestöjen vetovoima on vähentynyt parilla prosenttiyksiköllä kolmen viime vuoden aikana.

Eläkeläisjärjestöillä on kasvupotentiaalia

Tuloksia on mahdollista tarkastella myös siten, että vähennetään järjestöistä kiinnostuneiden osuudesta niissä jo mukana olevien osuus. Tällä tavalla saadaan esille se, missä määrin eri järjestöillä on kasvupotentiaalia.

Huomisen kynnyksellä 2010

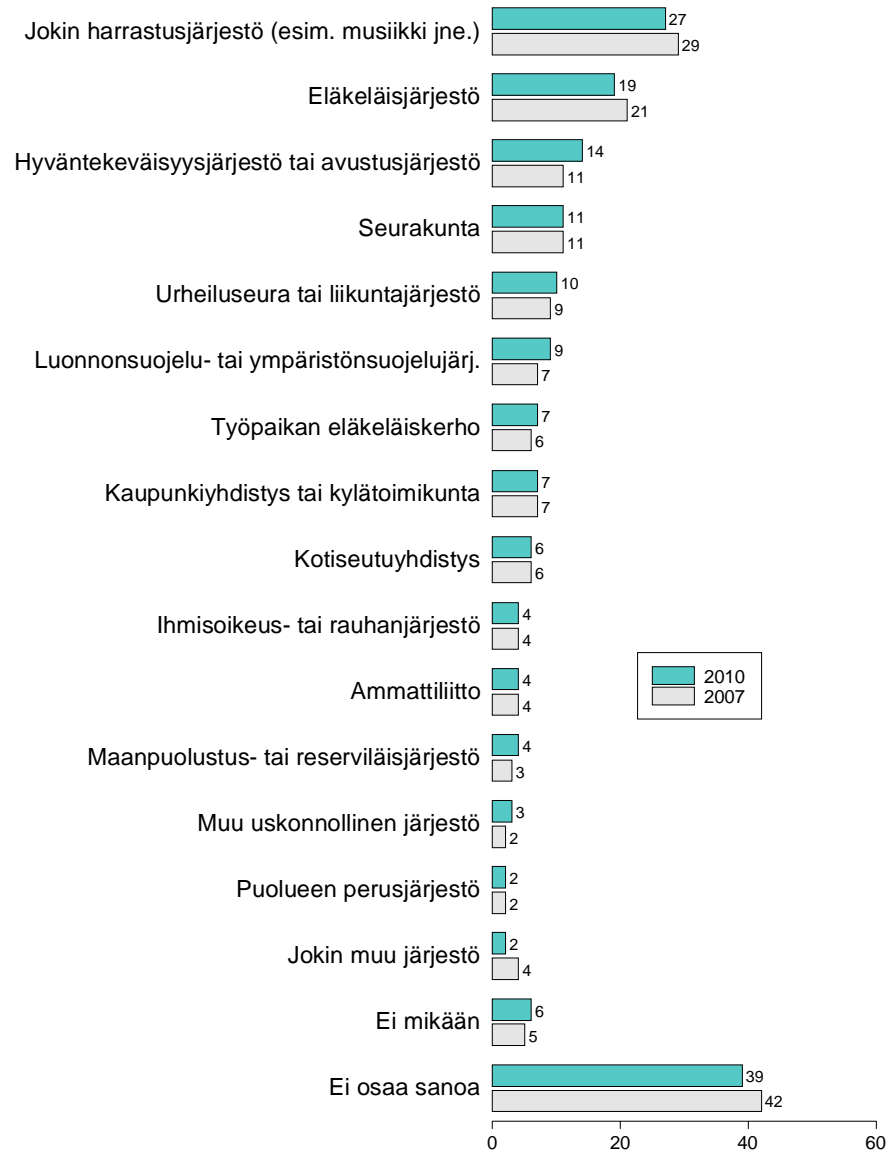
Kuvio 13at. MISSÄ JÄRJESTÖISSÄ JA YHTEISÖISSÄ ON NYKYISIN MUKANA (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 13bt. MITKÄ JÄRJESTÖT JA YHTEISÖT KIINNOSTAVAT TULEVAISUUDESSA (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Ikääntymistekijästä johtuen laskutoimitus on toteutettu siten, että 60-64-vuotiaiden tämän hetkisestä järjestöosallistumisesta vähennetään 55-59-vuotiaiden arviot kiinnostavista järjestöistä tulevaisuudessa. Tällä menettelyllä saadaan selville se, millä järjestöillä on kasvupotentiaalia noin viiden vuoden tähtäimellä.

Eniten mukana olevien ikäihmisten määrää voisivat kasvattaa eläkeläis-, harrastus- ja luonnonsuojelujärjestöt. Näistä kiinnostuneiden 55–59-vuotiaiden osuus ylittää toiminnassa tällä haavaa mukana olevien 60–64-vuotiaiden määrän. Myös hyväntekeväisyysjärjestöistä tulevaisuudessa kiinnostuneiden määrä on suurempi, kuin mitä järjestöillä on nykyään mukanaolijoita.

Seuraavilla järjestöillä on eniten kasvupotentiaalia tulevaisuudessa (kiinnostuneet 55–59-vuotiaat miinus 60–64-vuotiaat nykyisin):

- Eläkeläisjärjestöt	+ 11 %-yksikköä
- Harrastusjärjestöt	+ 9 %-yksikköä
- Luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöt	+ 9 %-yksikköä
- Hyväntekeväisyysjärjestöt	+ 4 %-yksikköä
- Ihmisoikeus- tai rauhanjärjestöt	+ 4 %-yksikköä
- Kotiseutuyhdistys	+ 3 %-yksikköä

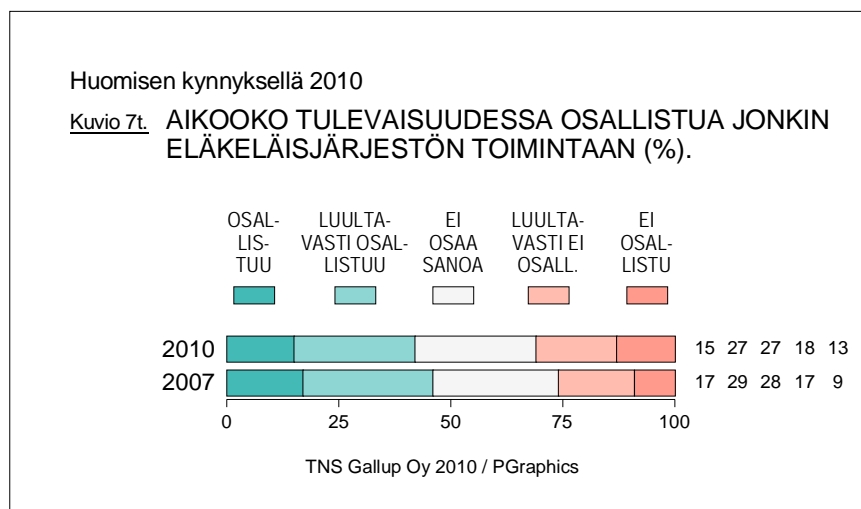
8. OSALLISTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TOIMINTAAN TULEVAISUUDESSA

Yksi kuudesosa varma osallistumisestaan eläkeläisjärjestöjen toimintaan

Kiinnostusta eläkeläisjärjestöistä selvitettiin myös erillisellä kysymyksenasettelulla. Siinä vastaajien tehtävänä oli neliportaisella asteikolla ilmaista, kuinka varmoja tai epävarmoja he ovat eläkeläisjärjestöjen toimintaan osallistumisesta tulevaisuudessa.

Vastaajista 15 % kertoo osallistuvansa varmasti. Tämä luku on kaksi prosenttiyksikköä yhden prosenttiyksikön pienempi kuin nykyisellään eläkeläisjärjestöissä toimivien osuus. Mikäli edelliseen liitetään mukaan ne, jotka sanovat luultavasti osallistuvansa (27 %), liikutaan kokonaispotentiaalin osalta 42 prosentissa. Tulokset kielivät siitä, että eläkeläisjärjestöillä on mahdollisuuksia saada lisää ikäihmisiä mukaan toimintaansa.

Tulokset ovat hieman muuttuneet lainkaan vuodesta 2007. Potentiaali on vähentynyt neljällä prosenttiyksiköllä. Muutos selittyy pitkälle sillä, että nykyiset 55-59-vuotiaat ovat vähemmän innokkaita osallistumaan kuin vastaavan ikäiset vuonna 2007 (- 7 prosenttiyksikköä).

Keskimäärää enemmän osallistumisestaan täysin vakuuttuneita löytyy 70–74- ja 75–79-vuotiaiden keskuudesta. Nuorempien keskuudessa on puolestaan enemmän niitä, jotka sanovat luultavasti osallistuvansa. Tämä kertoo siitä, että monet 55–64-vuotiaat pohtivat asiaa myönteiseen sävyyn, mutta ratkaisua saadaan vielä odottaa. Vartuneimmassa 75–79-vuotiaiden parissa on runsaasti myös niitä, jotka eivät ehkä osallistu enää vastaisuudessa.

9. MIELIPITEET PARHAASTA IÄSTÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN

Paras ikä liittyä on 60-64-vuotta

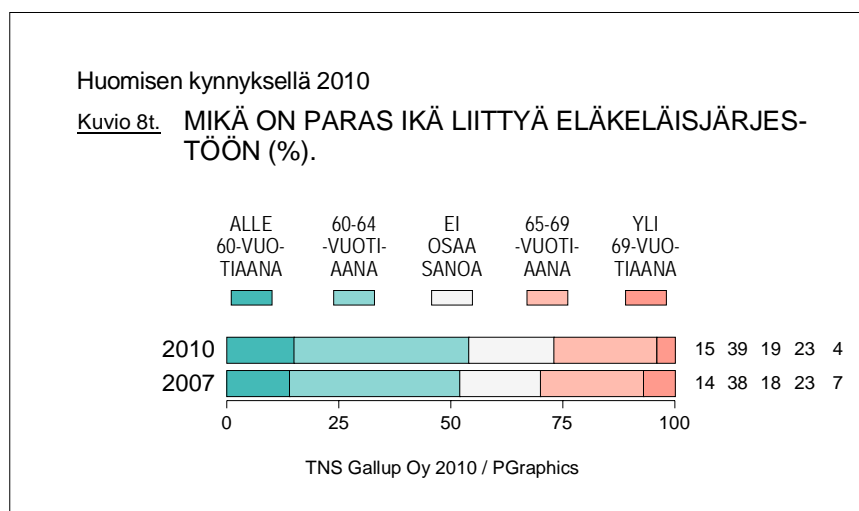
Kun vastaajilta tiedustellaan käsitystä parhaasta iästä liittyä eläkeläisjärjestöön, niin mitään selkeää vastausta ei saada. Yleisimmin mainitaan, että paras ikä on 60–64 vuotta (39 %).

Ikä on yhteydessä käsityksiin. 55–59-vuotiaat arvioivat parhaan iän liittymiselle olevan 60–64 vuotta. Merkillepantavaa tuloksissa on se, että 60–64-vuotiaista keskimäärää useampi on epä tietoinen.

Ikäänntyneimmistä 75–79-vuotiaista aika moni katsoo, että paras ikä liittyä olisi jo alle 60 vuotiaana. Myös eläkeläisjärjestöjen nykyisistä jäsenistä selvästi keskimäärää useampi katsoo parhaaksi iäksi tulla mukaan alle 60-vuotiaana. Tämä kielii toiveista saada järjestöjen jäsenkuntaan nuorennusleikkausta.

Kun tuloksia tarkastellaan eläkeläisjärjestöön liittymisaikomusten mukaan käy ilmi, että osallistumisestaan tulevaisuudessa varmojen keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka ilmoittavat parhaan iän mennä mukaan olevan alle 60 vuotta.

Vuonna 2007 toteutettuun tutkimukseen verrattuna on tapahtunut jonkinasteisia muutoksia näkemyksissä sopivasta iästä liittyä eläkeläisjärjestöön. Nyt aiempaa useampi arvioi, että sopiva ikä on alle 65 vuotta.

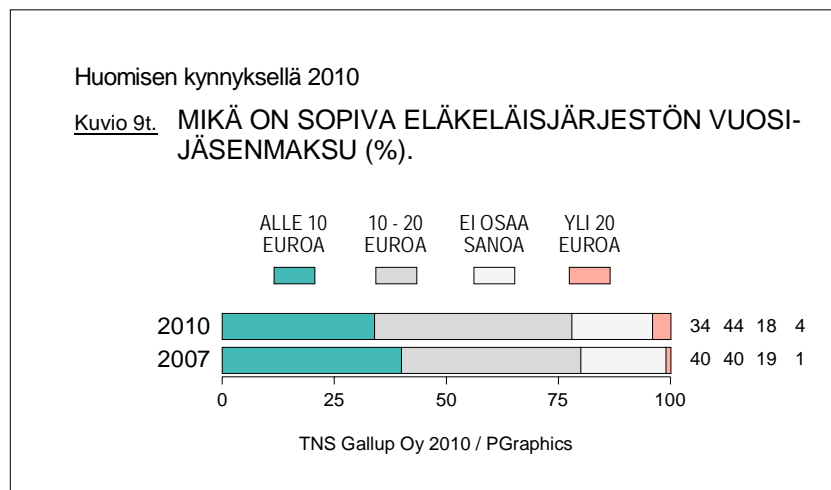
10. MIKÄ OLISI SOPIVA ELÄKELÄISJÄRJESTÖN VUOSIJÄSENMAKSU

Jäsenmaksu ei saa ylittää 20 euroa

Kun vastaajilta tiedustellaan käsitystä sopivasta vuosijäsenmaksusta, on se alle 10 euroa (34 %) tai sitten 10–20 euroa vuodessa (44 %). Yli 20 euroa ei kovinkaan moni haluaisi maksaa (4 %).

Näkemykset ovat jonkin verran muuttuneet vuodesta 2007. Niiden osuus, jotka arvioivat sopivaksi vuosijäsenmaksuksi 10–20 euroa vuodessa on lisääntynyt (40 % → 44 %). Vastaavasti alle kymmenen euron toiveet ovat vähentyneet.

Sosiaalinen asema ja koulutustausta heijastuu arvioissa. Hyväosaisuus ja korkea koulutustausta lisäävät maksuhalukkuutta. Heikommilla koulutetuilla, työntekijöillä ja työttömällä on taipumusta valita alle 10 euron jäsenmaksu. Hyvin koulutetut, johtajat, ylemmät toimihenkilöt ja työssä käyvät maksaisivat enemmän kuin kymmenen euroa.

11. IKÄÄNTYVIEN NYKYISET HARRASTUKSET JA KIINNOSTUKSEN KOHTEET 5-10 VUODEN KULUTTUA

Tietokoneella puuhastelu on yleistynyt

Eläkeläisjärjestöjen toiminnan suunnittelua varten tutkimuksessa selvitettiin vastaajien nykyisiä harrastuksia ja kiinnostuksen kohteita tulevaisuudessa 5–10 vuoden kuluttua.

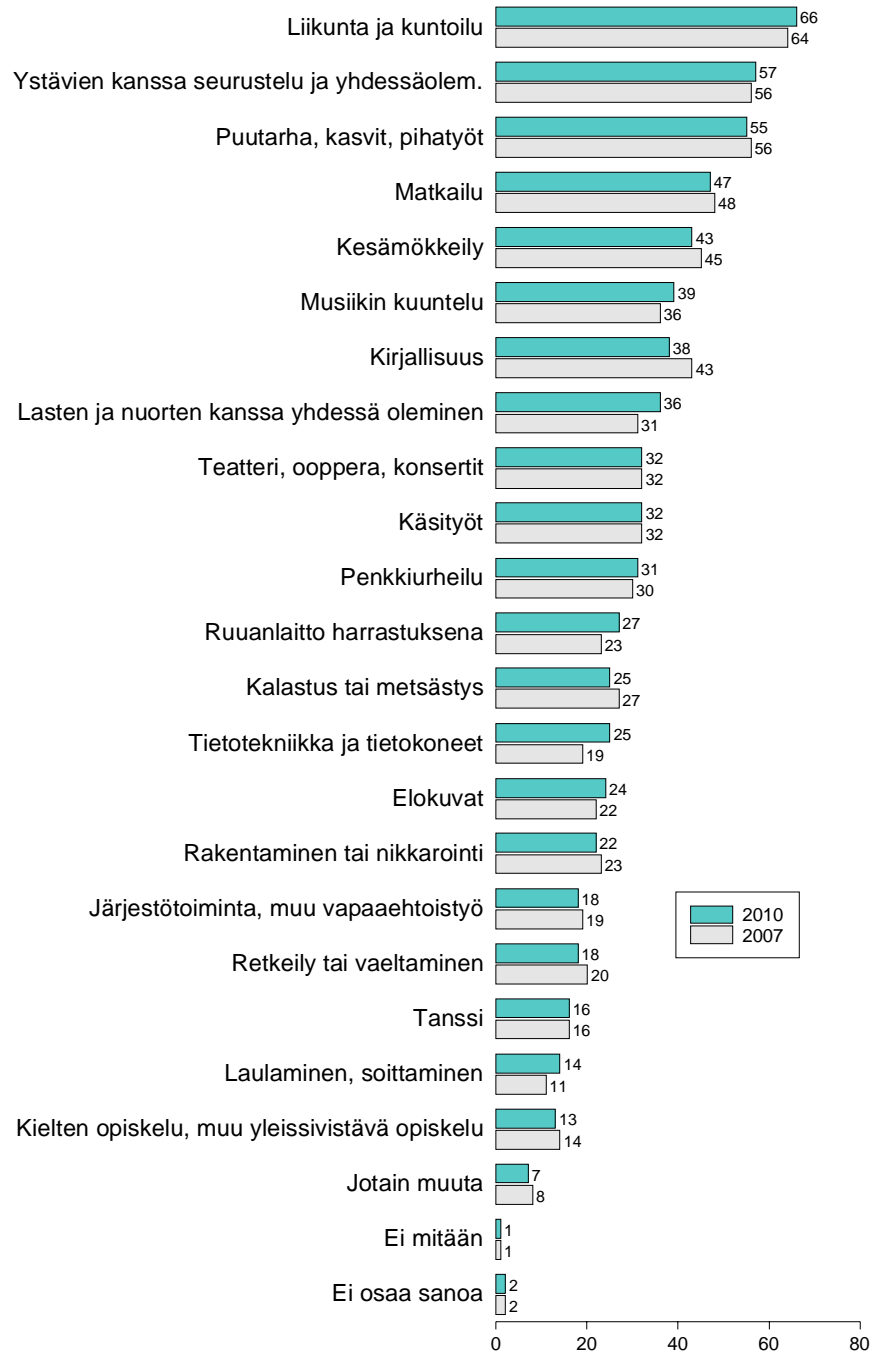
Ikääntyvien yleisimmät harrastukset ovat liikunta- ja kuntoilu (66 %), ystävien kanssa seurustelu ja yhdessä oleminen (57 %), puutarhatyöt ja kasvien hoitaminen (56 %), matkailu (47 %) ja kesämökkeily (43 %).

Melko pienen osan huvia ovat puolestaan laulaminen ja soittaminen (14 %), opiskelu (13 %) sekä tanssi (16 %).

Vertailu vuoteen 2007 kertoo, että 55–74-vuotiaiden harrastukset ovat pysytelleet jokseenkin muuttumattomina. Eräitä muutoksia on kuitenkin havaittavissa. Tietokoneiden ja tietotekniikan harrastaminen, ruuan laitto, musiikin kuuntelu sekä lasten ja nuorten kanssa seurustelu ovat yleistyneet. Myös opiskelu, elokuvat ja kirjallisuus näyttävät olevan nousussa. Kirjallisuuden harrastaminen näyttää olevan aiempaa pienemmän osan harrastus.

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 10at. MITÄ KAIKKEA HARRASTAA NYKYISIN (%).

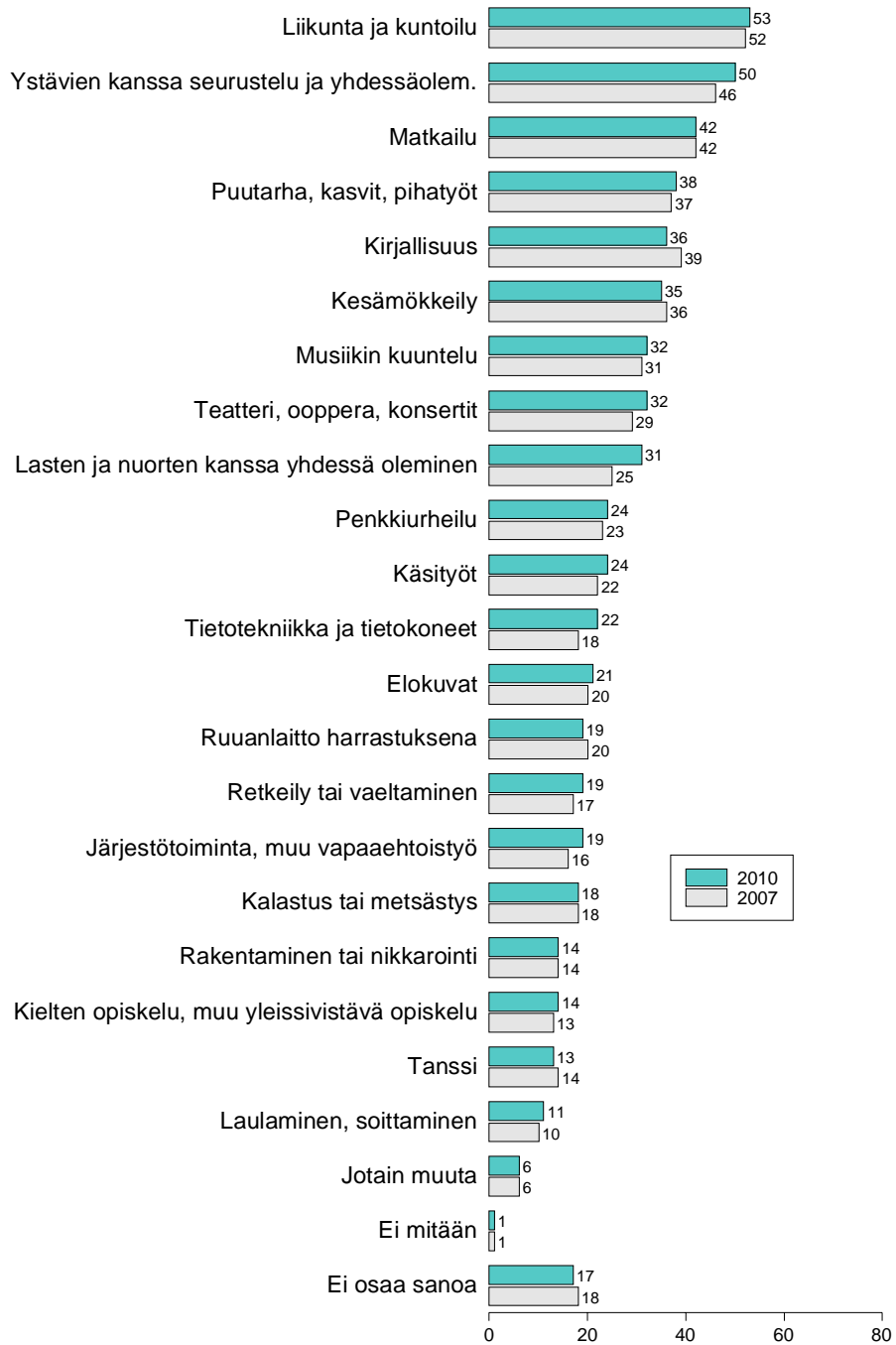

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 10bt. MITÄ KAIKKEA ON KIINNOSTUNUT HARRASTAMAAN 5-10 VUODEN KULUTTUA (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Lasten ja nuorten kanssa seurusteleminen kiinnostaa aiempaa useampaa

Kun sitten katsotaan kiinnostuksen kohteita, niin yleiskuva pysyy kutakuinkin samantapaisena. Kärjessä ovat pitkälle samat harrastusmuodot, joita tällä hetkellä yleisimmin harrastetaan.

Vuoteen 2007 verrattuna lasten ja nuorten kanssa oleminen, teatterit, tietokoneet ja järjestötoiminta (vapaaehtoistyö) kiinnostaa nyt aiempaa useampaa 55–79-vuotiasta. Laskusuunnassa ei ole käytännössä mikään asia. Tulos kielii siitä, että kiinnostuksen kohteet ovat monipuolistumassa

Matkailu, opiskelu ja vapaaehtoistyö nousevia harrastuksia

Tulevien muutosten ennakoimisessa voidaan käyttää apuna myös tietoja nykyharrastuksista ja kiinnostuksen kohteista. Jos kiinnostuneiden osuus ylittää nykyharrastajien osuuden, voi otaksua harrastuspohjan olevan ehkä nousussa. Tämä toteutetaan kuitenkin siten, että verrataan 65–74-vuotiaiden nykyisiä harrastuksia siihen, mitä 55–64-vuotiaat ilmoittavat olevansa kiinnostuneita harrastamaan 5-10 vuoden kuluttua. Erotus ennustaisi sitä mitkä harrastukset nousussa, mitkä laskussa.

Tällä tavalla suhteutettuna harrastukset saisivat uusia painotuksia tulevaisuudessa. Lisääntyvää harrastuksen kysyntää kohdentuisi matkailuun, retkeilyyn, opiskeluun (etenkin kielet), elokuvaan ja vapaaehtoistyöhön (järjestötoimintaan). Puutarhanhoito ja käsityöt olisivat tällä tavalla tarkasteltuna harrastuksia, joihin kohdentuisi jonkin verran vähemmän kiinnostusta.

12. SIJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE

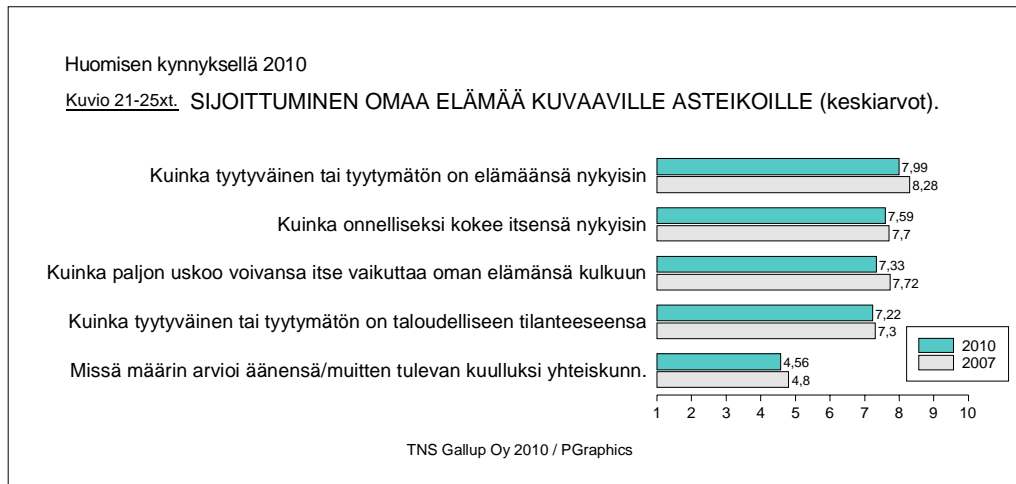
Usko vaikutusmahdollisuuksiin ja kuulluksi tulemiseen on vähentynyt

Tutkimuksessa haettiin tietoa myös siitä, missä määrin ikääntyvät ihmiset kokevat hallitsevansa omaa elämäänsä. Tässä käytettiin samoja kysymyksenasetteluja kuin kansainvälisessä European Values-tutkimuksessa. Vastajat ottivat kantaa omaan elämäänsä yleensä, omaan taloudelliseen tilanteeseensa, vaikutusmahdollisuuksiin oman elämänsä kulkuun sekä onnellisuuden tunteeseen. Kantaa otettiin jokaiseen kysymykseen 10-portaisella asteikolla.

Tulosten mukaan valtaosa (85 %) ikääntyvistä kokee olevansa enemmän tai vähemmän tyytyväinen omaan elämäänsä nykyisin (arvosana vähintään seitsemän asteikolla 1-10). Yleistyyväisyys omaan elämään on suurempaa kuin onnellisuuden tunne, tyytyväisyys taloudellisiin olosuhteisiin tai vaikutusmahdollisuudet oman elämän kulkuun. Myös kaikissa viimemainituissa asioissa näkemykset kuitenkin asettuvat enemmän asteikon myönteiseen kuin kielteiseen päähän.

Vähiten tyytyväisiä ikääntyvät ovat siihen, missä määrin he tulevat kuulluksi yhteiskunnassamme. Kuulluksi tulemisessa vastaukset asettuvat näkyvässä määrin asteikon kielteiseen päähän. Enemmän tai vähemmän tyytymättömiä löytyy 58 prosenttia.

Tulokset ovat muuttuneet vuodesta 2007. Tyytyväisyys elämään, onnellisuuden tunne, vaikutusmahdollisuudet ja kuulluksi tuleminen tunne ovat kaikki heikentyneet aiemmasta.

55-79-vuotiaat kokevat voivansa vaikuttaa oman elämänsä kuluun vähemmän kuin väestö keskimäärin

Tulokset eivät kuitenkaan vielä sellaisenaan kerro paljonko on paljon. Tämän takia tuloksia verrataan kahden kysymyksen osalta siihen, mitä suomalaiset täysikäiset ilmaisivat vuoden 2009 European Values -tutkimuksessa.

55–79-vuotiaat suomalaiset verrattuna täysikäisiin suomalaisiin keskimäärin (asteikko-keskiarvot):

	55–79-vuotiaat	Koko väestö
Tyytyväisyys omaan elämään yleensä	7,99	7,64
Kuinka paljon voi vaikuttaa oman elämänsä kuluun	7,33	7,54

Vertailu osoittaa, että 55-79-vuotiaat ovat yleisesti ottaen tyytyväisempiä omaan elämäänsä kuin koko väestö keskimäärin. Kuitenkin oman elämänsä kuluun vaikuttamisessa ero on päinvastainen. Ikääntyvät ja ikääntyneet ovat vähemmän tyytyväisiä.

Tulosten mukaan iäkkäät, yli 70-vuotiaat, heikommin koulutetut, yksin eläjät sekä kaupunkien lähiöissä asuvat ovat keskimäärää tyytymättömpämpiä siihen, missä määrin he tulevat kuulluksi yhteiskunnassamme.

Hyväosaiset ovat tyytyväisimpiä

Seuraavassa tarkastellaan hieman lähemmin sitä, ketkä ryhmät ovat keskimäärää tyytyväisempiä olosuhteisiinsa eri asioissa. Tuloksista piirtyy kuva, jonka mukaan tyytyväisyys eri asioihin on yhteydessä sosiaaliseen ja taloudelliseen asemaan. Suhteellisen korkeasti koulutetut, aiemmin tai nykyisin johtavassa asemassa toimineet sekä ylemmät toimihenkilöt ovat keskimäärää tyytyväisempiä elämäänsä, taloudelliseen asemaansa, vaikutusmahdollisuuksiinsa ja kuulluksi tulemiseen.

Heikommin koulutetut, työntekijät ja työttömät ovat järjestään vähemmän tyytyväisiä. Tyytymättömiä ja voimattomia ovat etenkin työttömät. Myös onnellisuuden tunne viimemainitussa ryhmässä on alhainen. Puoluekannan mukaan tyytymättömät ja ne, jotka eivät koe saavansa ääntään kuulluksi, ovat muita useammin Vasemmistoliiton ja perussuomalaisten kannattajia.

Keskimäärää tyytyväisempiä omaan elämäänsä yleensä (asteikkokeskiarvot):

Kaikki	7,99
Nykyisin tai aiemmin johtava asema	8,58
Nykyisin tai aiemmin yrittäjä	8,38
Korkea-asteen tutkinto	8,38
On työelämässä	8,32
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö	8,27
65–69-vuotiaat	8,20
70–74-vuotiaat	8,20

Kykenevät vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun keskimäärää enemmän (asteikkokeskiarvot):

Kaikki	7,33
Nykyisin tai aiemmin johtava asema	7,92
Nykyisin tai aiemmin yrittäjä	7,90
On työelämässä	7,86
Opistoasteen tutkinto	7,72
60–64-vuotiaat	7,63

Arvioivat äänensä tulevan kuulluksi yhteiskunnassa keskimäärää paremmin (asteikkokeskiarvot):

Kaikki	4,56
Nykyisin tai aiemmin johtava asema	5,74
Korkea-asteen tutkinto	5,61
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö	5,34
Mukana työelämässä	5,49

13. MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISSISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ?

Katseet kohdistuvat etenkin kuntiin

Vastaajilta kysyttiin tutkimuksessa, minkä kaikkien tahojen toiminnallista ja taloudellista vastuuta iäkkäistä ihmisistä tulisi vastaisuudessa lisätä. Arvioinnin kohteena oli kaikkiaan seitsemän eri tahoa.

Tulokset kertovat siitä, että valtaosa odottaa sekä kuntien että valtion vastuun iäkkäistä ihmisistä lisääntyvän. Sen sijaan vähemmistö asettaa lisävastuita ikääntyville itselleen tai heidän lapsilleen ja muille lähiomaisille. Järjestöille vastuuta vierittää vieläkin harvempi.

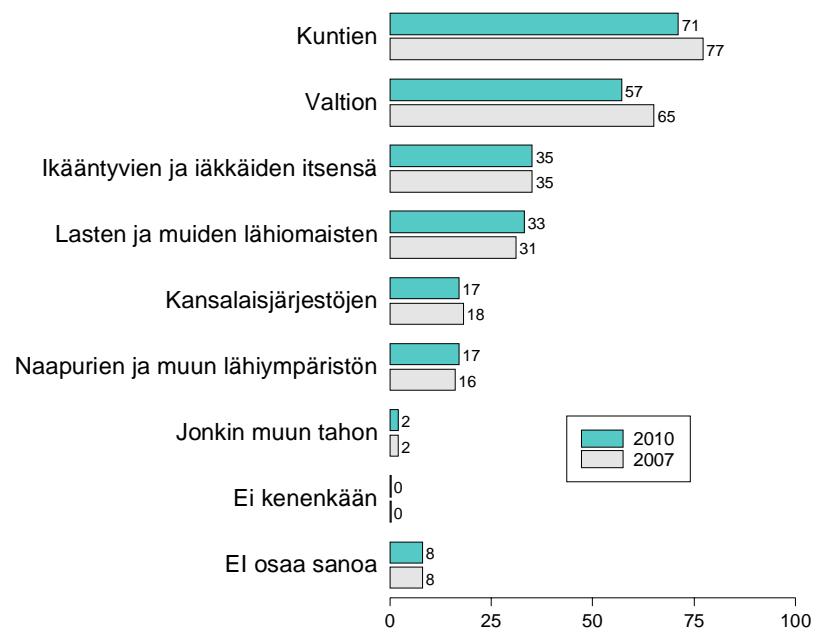
Vastaajat ovat iästä, sosiaalisesta asemasta ja puoluekannasta riippumatta jokseenkin yksimielisiä siitä, että julkisen vallan (kunnat ja valtio) tulisi kantaa enemmän vastuuta ikääntyvistä ihmisistä.

Sosiaalinen asema ja puoluekanta heijastuvat vasta sitten kun puhutaan ikääntyvien, heidän lähiomaistensa ja muun lähiympäristön vastuusta. Paremmassa sosiaalisessa asemassa olevat, Kokoomuksen, Keskustan ja vihreiden kannattajat painottavat keskimäärää useammin ikääntyvien itsensä ja lähiympäristön omavastuun lisäämistä.

Tulokset ovat jonkin verran muuttuneet vuodesta 2007. Nyt aiempaa pienempi osa haluaa lisätä valtion ja kuntien vastuuta. Tulokset kielivät siitä, että aiempaa useampi voisi tyytyä siihen, jos valtio ja kunnat pystyisivät säilyttämään vastuunsa iäkkäistä ihmisistä edes nykyisellä tasolla.

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 14t. MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

14. ANSIOTYÖSSÄ KÄYMINEN VANHUUSELÄKKEELLÄ JA NÄKEMYKSET JOUSTAVASTA ELÄKEIÄSTÄ

Eläkeläisistä kolmannes on kiinnostunut osa-aikaisesta ansiotyöstä

Vastaajilta tiedusteltiin tutkimuksessa kiinnostusta ansiotyössä käymiseen vanhuuseläkkeellä ollessaan. Ikääntyvistä ja ikääntyneistä vain muutama prosentti (2 %) voisi harkita kokopäiväisesti työssä käymistä. Sensijaan osa-aikaista työssä käymistä harkitsisi kaksi viidestä (42 %).

Ikä on yhteydessä kiinnostukseen käydä ansiotyössä vanhuuseläkkeellä. Nuorimmista (55-59-vuotiaista) enemmistö voisi harkita osa-aikatyön tekemistä vanhuuseläkkeellä ollessaan. Kiinnostus ansiotyötä kohtaan ymmärrettävästi vähentyy iän myötä. Kuitenkin yli 70-vuotiaistakin noin neljännes pitää osa-aikaista ansiotyötä mahdollisena omalla kohdallaan. Nykyisistä eläkeläisistä noin kolmannes voisi olla kiinnostunut osa-aikatyöstä.

Nykyinen joustava eläkeikä saa tukea

Tutkimuksessa vastaajat ottivat myös kantaa nykyiseen vanhuuseläkeikärajaan, jossa eläkkeelle voi jäädä joustavasti 63-68 vuoden iässä.

Kolme neljästä (76 %) ilmoittaa, että nykyinen alaikäraja 63 vuotta on sopiva. Liian alhaisena sitä pitää vain joka kymmenes. Yksi kymmenestä sanoo, että 63 vuoden ikä on liian korkea. Jotain työelämästä kieli se, että eläkeikää lähestyvistä 55-59-vuotiaista selvästi keskimäärää useampi arvioi 63 vuoden iän olevan liian korkea.

15. ARVIOT ELÄKEJÄRJESTELMÄMME TULEVAISUUDESTA

Joka toinen uskoo, että eläkkeitä tullaan olennaisesti leikkaamaan kymmenen vuoden sisällä

Tutkimuksessa selvitettiin myös näkemyksiä maamme eläkejärjestelmästä noin kymmenen vuoden kuluttua.

Puolet (49 %) iäkkäistä suomalaisista tyrmää ajatuksen, että eläkejärjestelmämme tarjoaisi kymmenen vuoden kuluttua tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Vain viidennes (20 %) on luottavainen. Melko moni (31 %) ei kykene arvioimaan asiaa tai ei halua tehdä sitä.

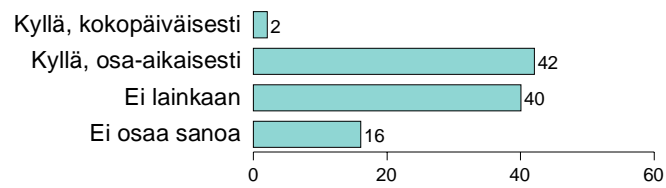
Vastaajilla ei ole selvää kantaa siihen, tuleeko eläkejärjestelmämme olemaan liian kallis yhteiskunnan kannalta. Reilu neljännes (28 %) otaksuu eläkejärjestelmän tulevan liian kalliiksi suomalaiselle yhteiskunnalle ja noin kolmannes (32 %) kiistää ajatuksen. Ansiotyössä olevat ja lähivuosina eläkkeelle siirtyvät ovat keskimäärää useammin taipuvaisia otaksumaan eläkejärjestelmämme kantokyvyn ylittävän tulevaisuudessa.

Puolet (48 %) iäkkäistä suomalaisista arvioi, että eläkkeitä tullaan alentamaan olennaisesti nykyisestä tasosta kymmenen vuoden kuluessa. Keskimäärää vakuuttuneempia tästä ovat työelämässä mukana olevat ja lähivuosina eläkkeelle jäävät sekä hyvin koulutetut.

Enemmän kuin kaksi viidestä (43 %) on luottavainen ajatellen oman eläkkeen tulevaisuutta. Loput ovat epäätietoisia tai avoimesti varauksellisia. Luottavaisia ovat muita useammin hyväosaiset, johtavassa asemassa olevat, ylemmät toimihenkilöt ja hyvin koulutetut. Merkillepantavaa tuloksissa on se, että luottavaisia oman eläkkeensä suhteen löytyy niiden keskuudesta, jotka uskovat eläkkeitä tultavan leikkaamaan tulevaisuudessa.

Huomisen kynnyksellä 2010

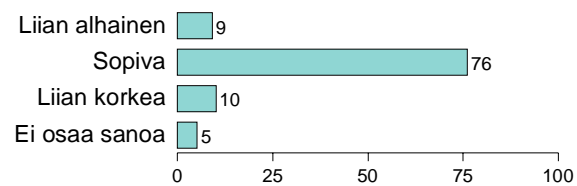
Kuvio 15. VOISIKO HARKITA ANSIOTYÖSSÄ KÄYMISTÄ VANHUUSELÄKKEELLÄ OLLESSAAN (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

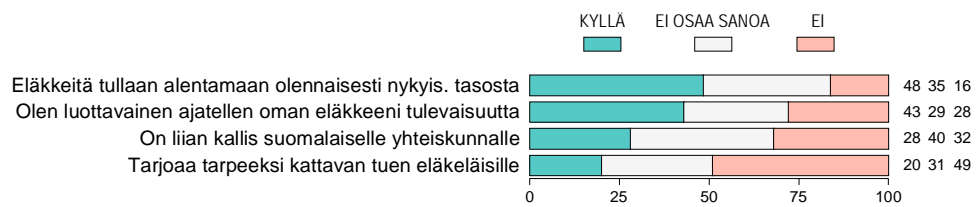
Kuvio 18. NYKYISIN VANHUUSELÄKKEELLE VOI JÄÄDÄ JOUSTAVASTI 63 VUODEN IÄN TÄYTTÄMISESTÄ LUKIEN; ONKO SE... (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 17. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ NOIN KYMMENEN VUODEN KULUTTUA: USKOKKO ETTÄ... (%).

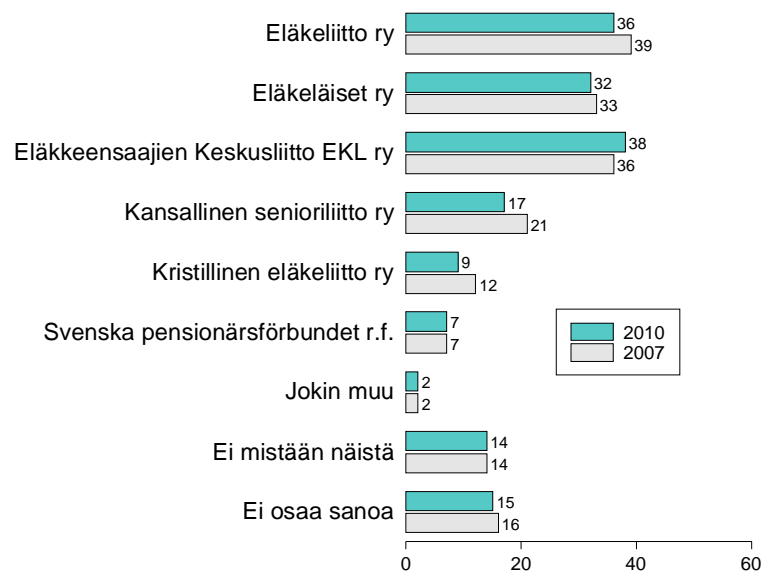
TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

LIITEKUVIOT:

Huomisen kynnyksellä 2010

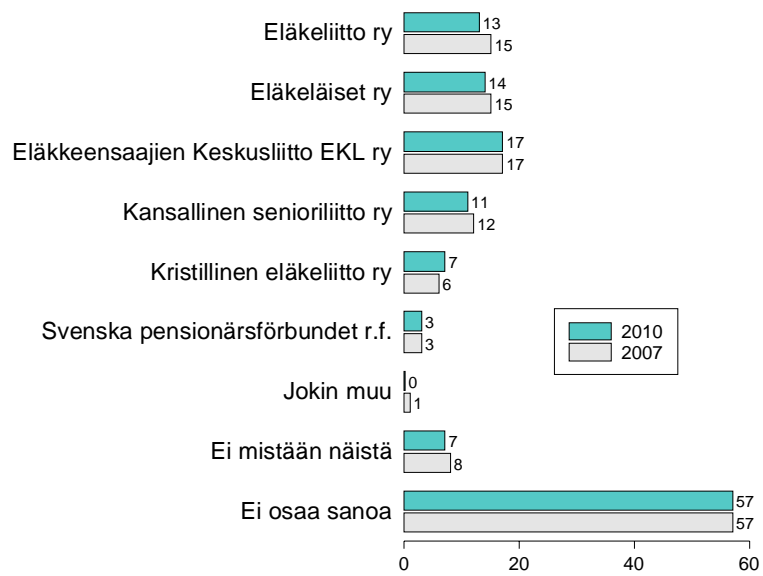
Kuvio 11at. ELÄKELÄISJÄRJESTÖT, JOISTA ON KUULLUT
TAI LUKENUT JOTAKIN (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

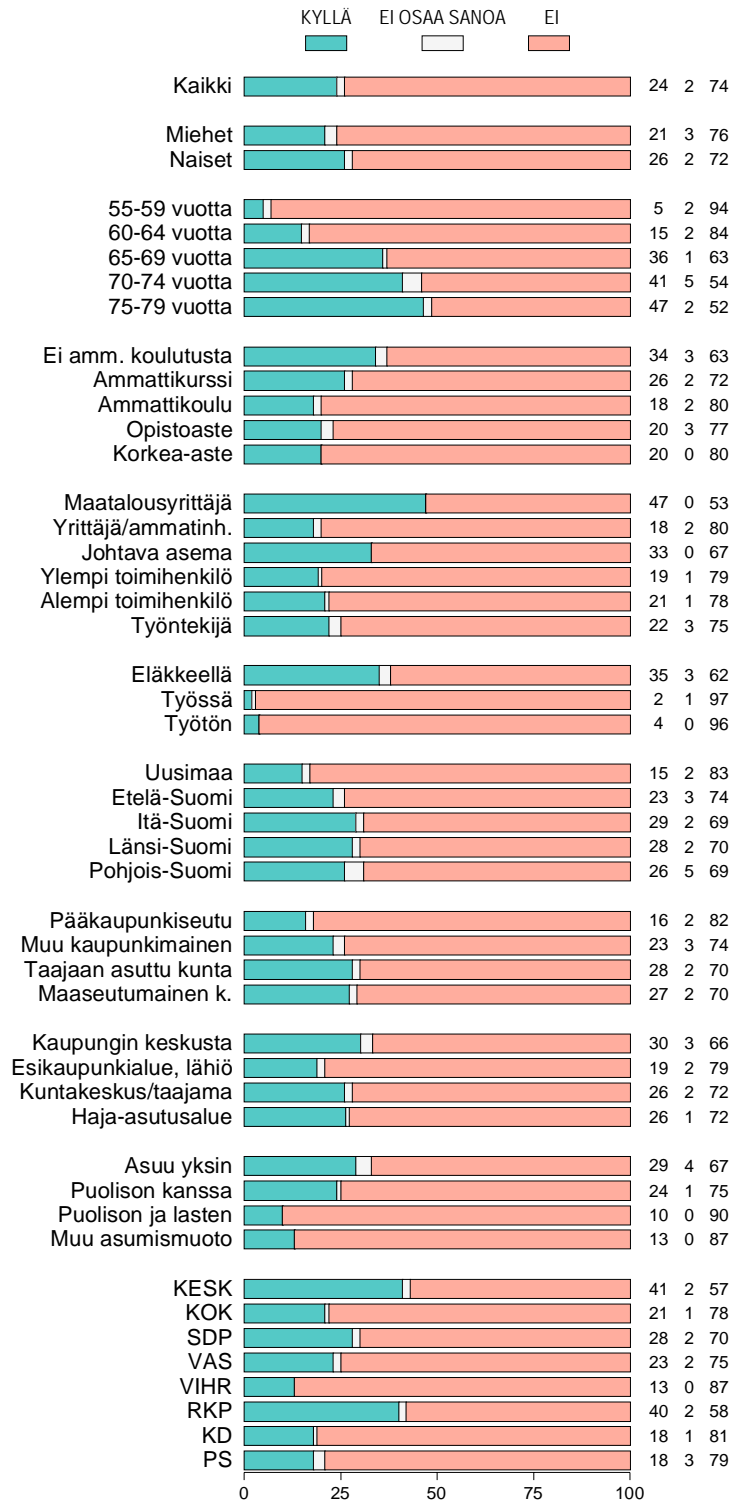
Kuvio 11bt. ELÄKELÄISJÄRJESTÖT, JOISTA HALUAISI TIETOA TULEVAISUUDESSA (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

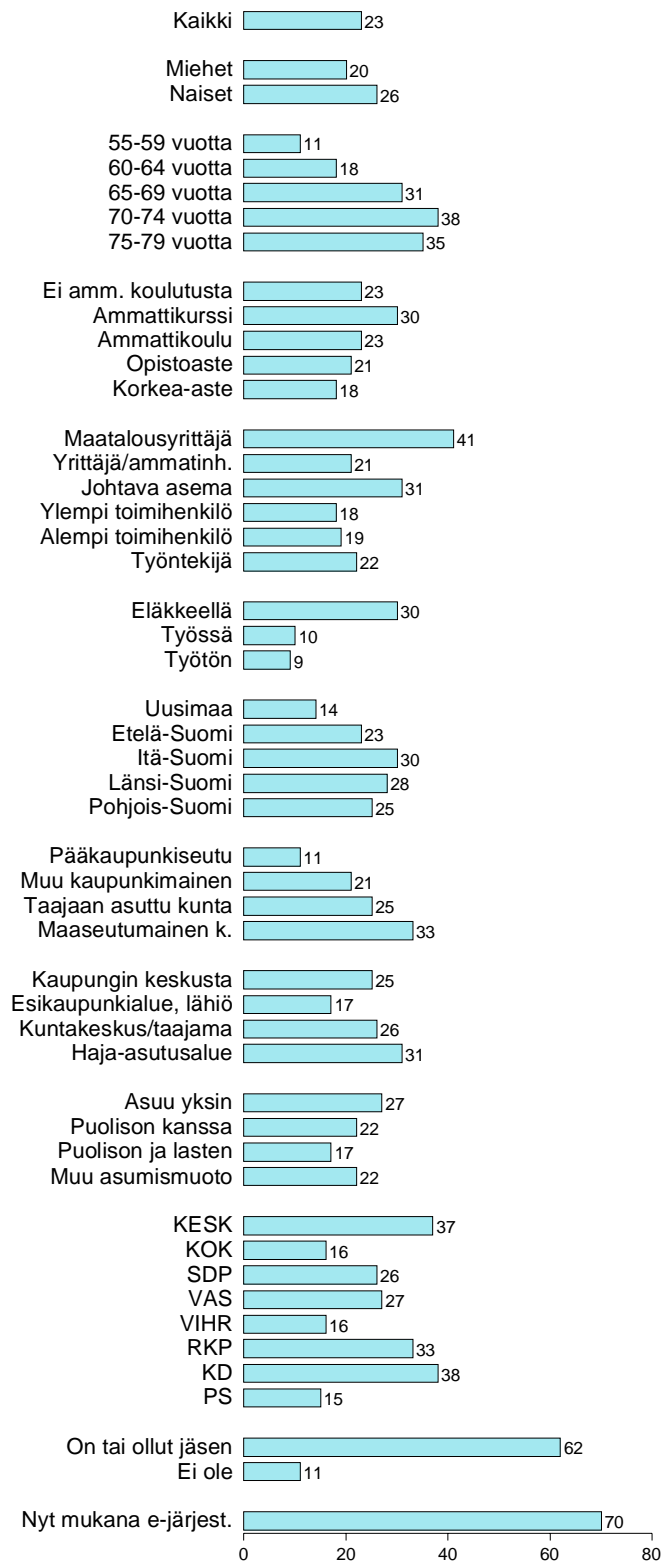
Kuvio 6e. ONKO JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN JÄSEN TAI OLLUT MUKANA TOIMINNASSA (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

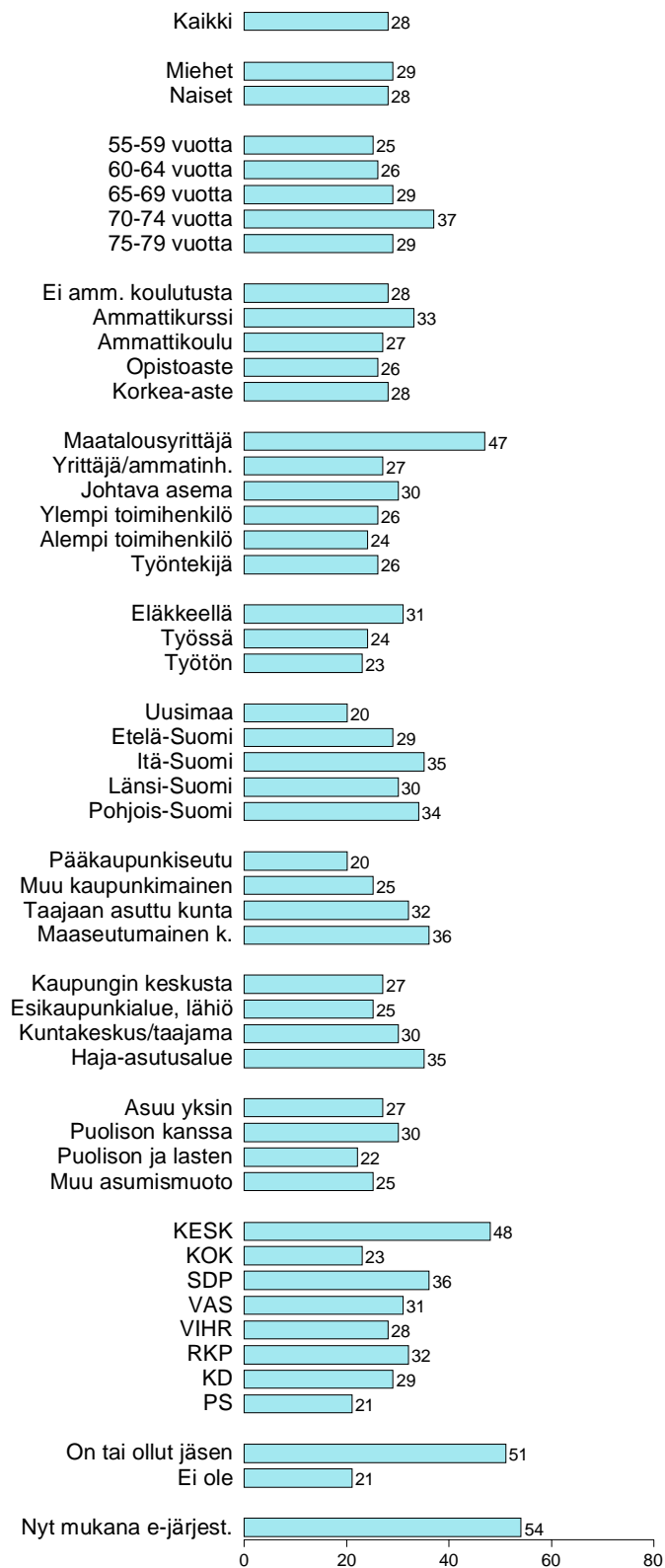
Kuvio 12-2. MISTÄ ON SAANUT TIETOA ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ: ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN JA -YHDISTYSTEN JÄSENILTÄ (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

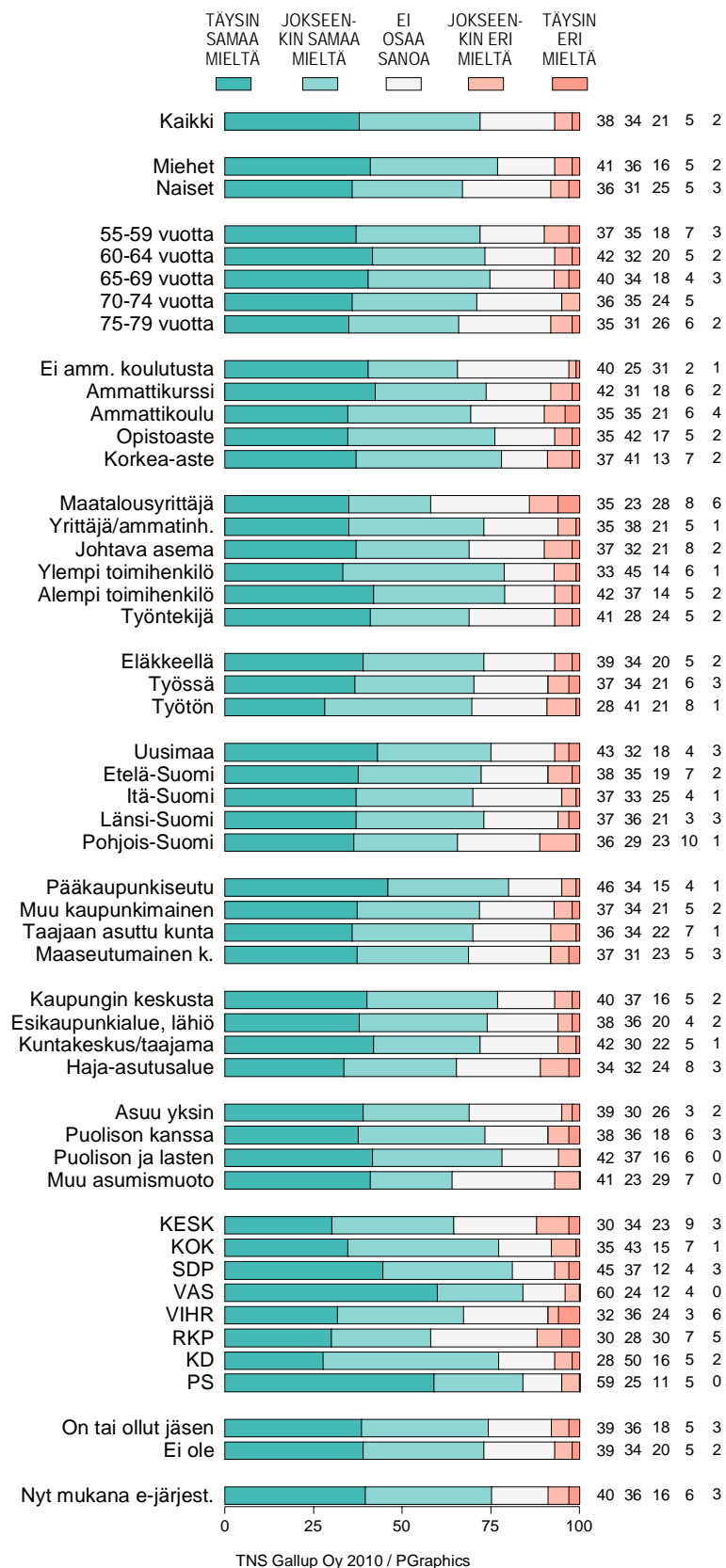
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 12-4. MISTÄ ON SAANUT TIETOA ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ: JÄRJESTÖJEN LEHDISTÄ, ESITTEISTÄ TAI TIEDOTTEISTA (%).

Huomisen kynnyksellä 2010

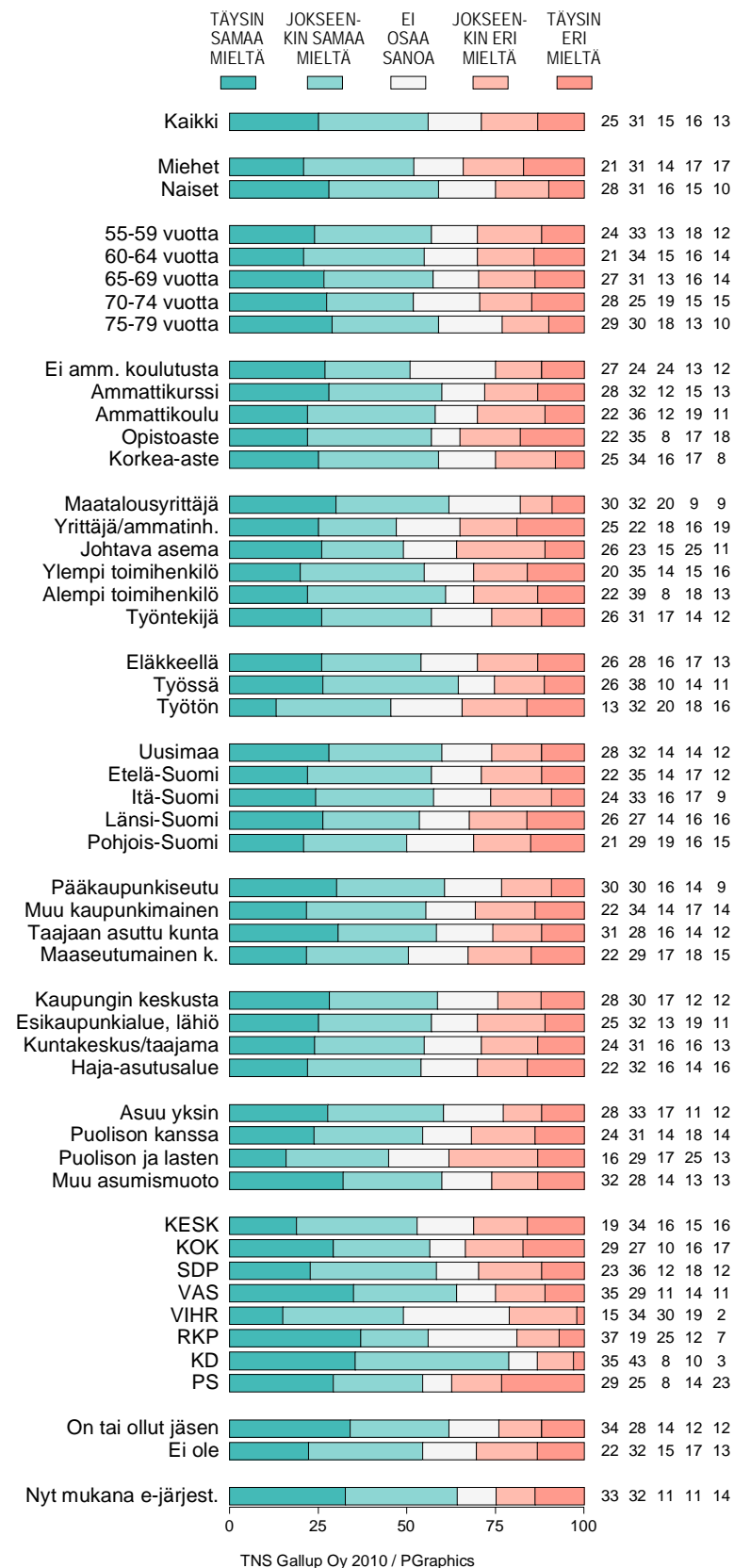
Kuvio 4-13. ELÄKEJÄRJESTÖJÄ KOSKEVAT LUONNEHDINNAT: SAISIVAT OLLA NYKYISTÄ AKTIIVISEMPIÄ JA ÄRHÄKÄMPIÄ (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

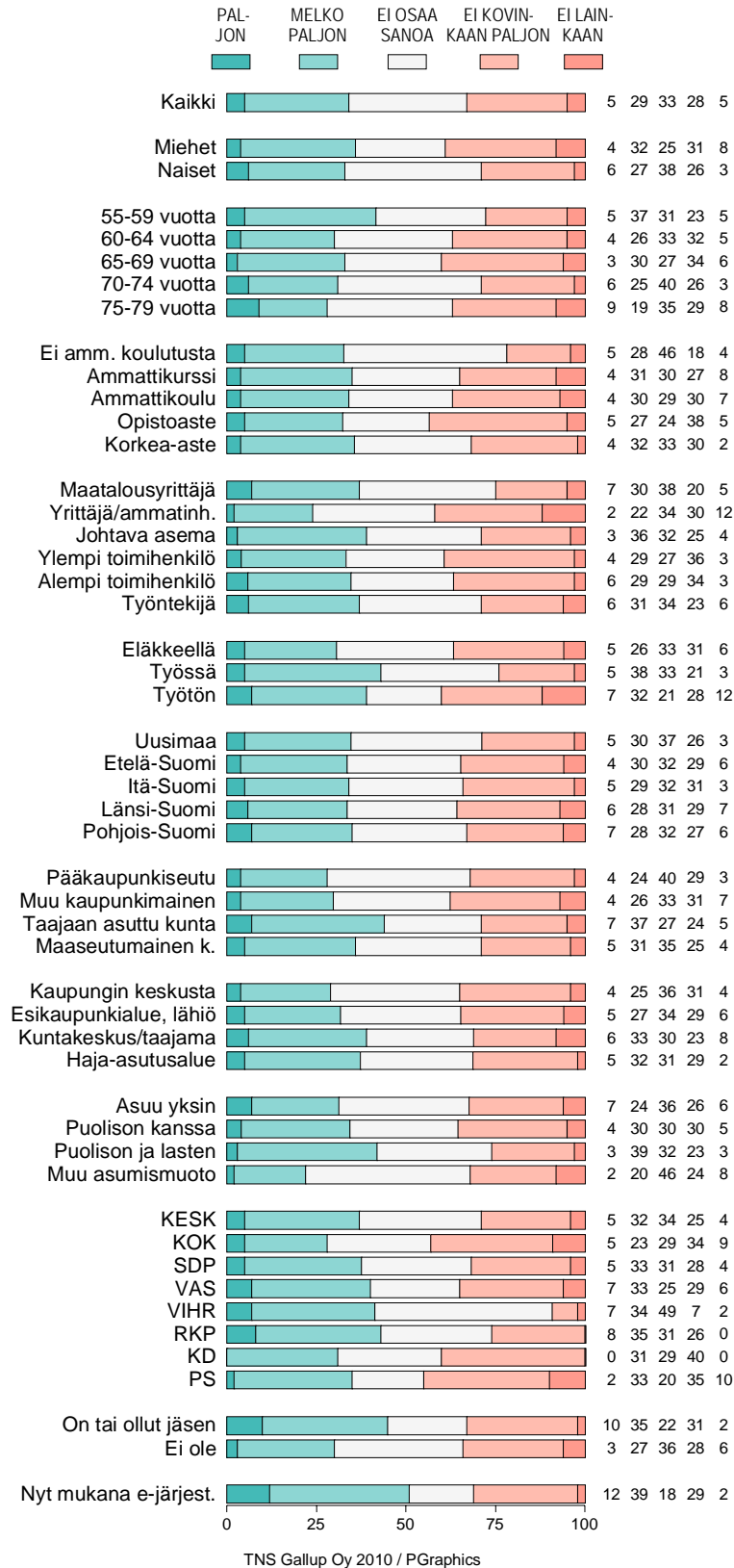
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 1-2. "Useampi eläkeläisjärjestö on hyvä, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia" (%).

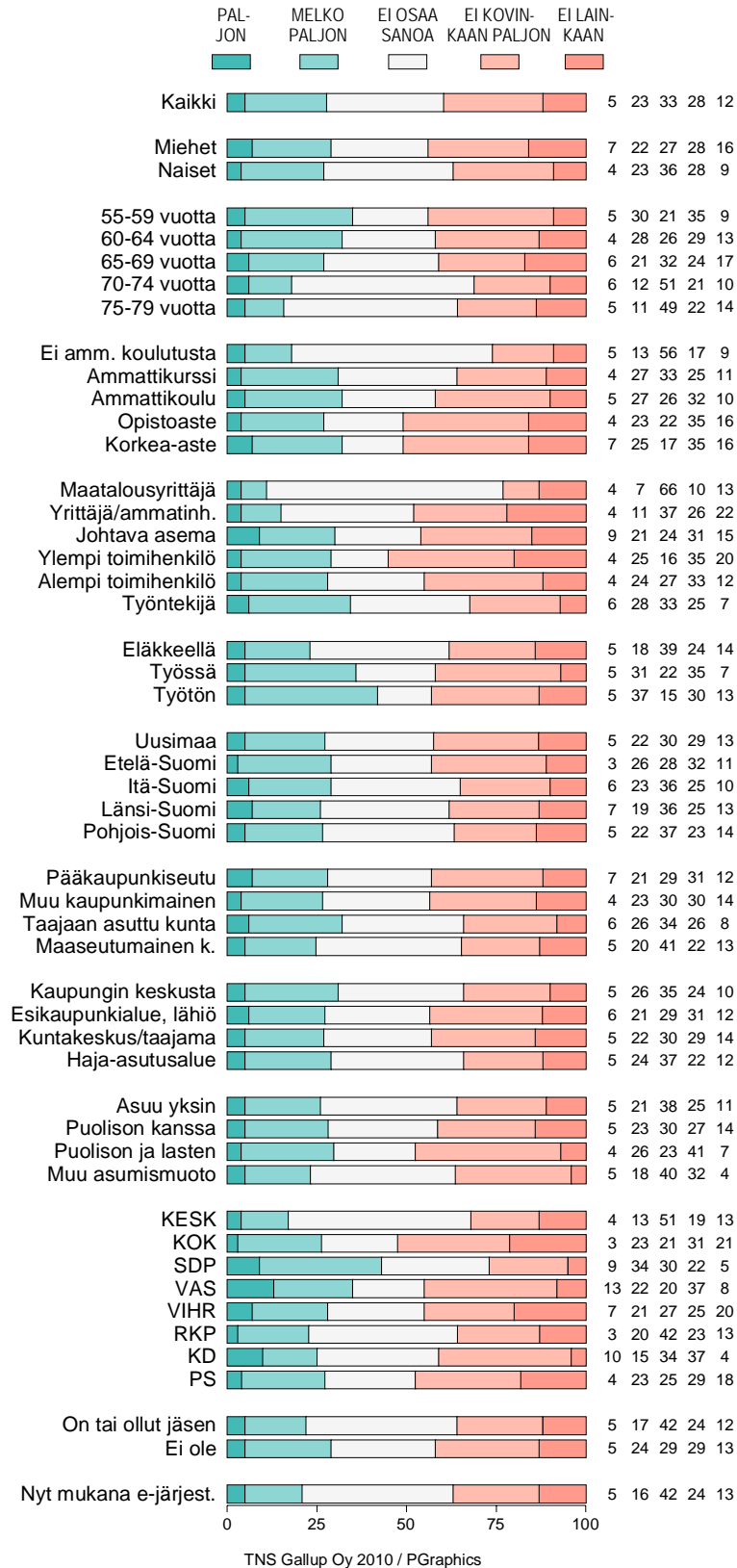

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 16-1. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN ELÄKEASI-
OITA KOSKEVISSA ASIOISSA: ELÄKELÄISJÄRJES-
TÖIHIN (%).

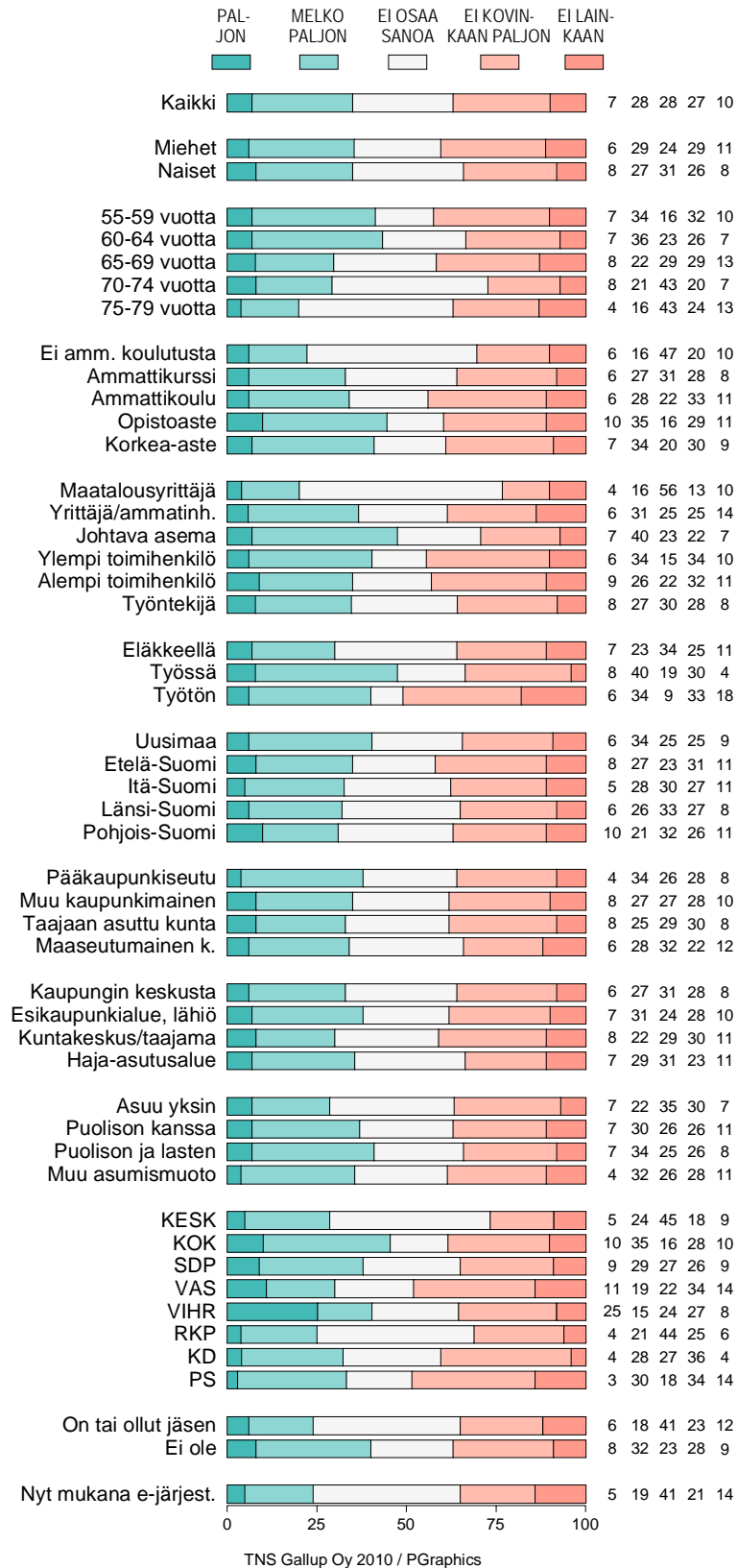
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 16-5. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN ELÄKEASI-OITA KOSKEVISSA ASIOISSA: PALKANSAAJAJÄR-JESTÖIHIN (%).

Huomisen kynnyksellä 2010

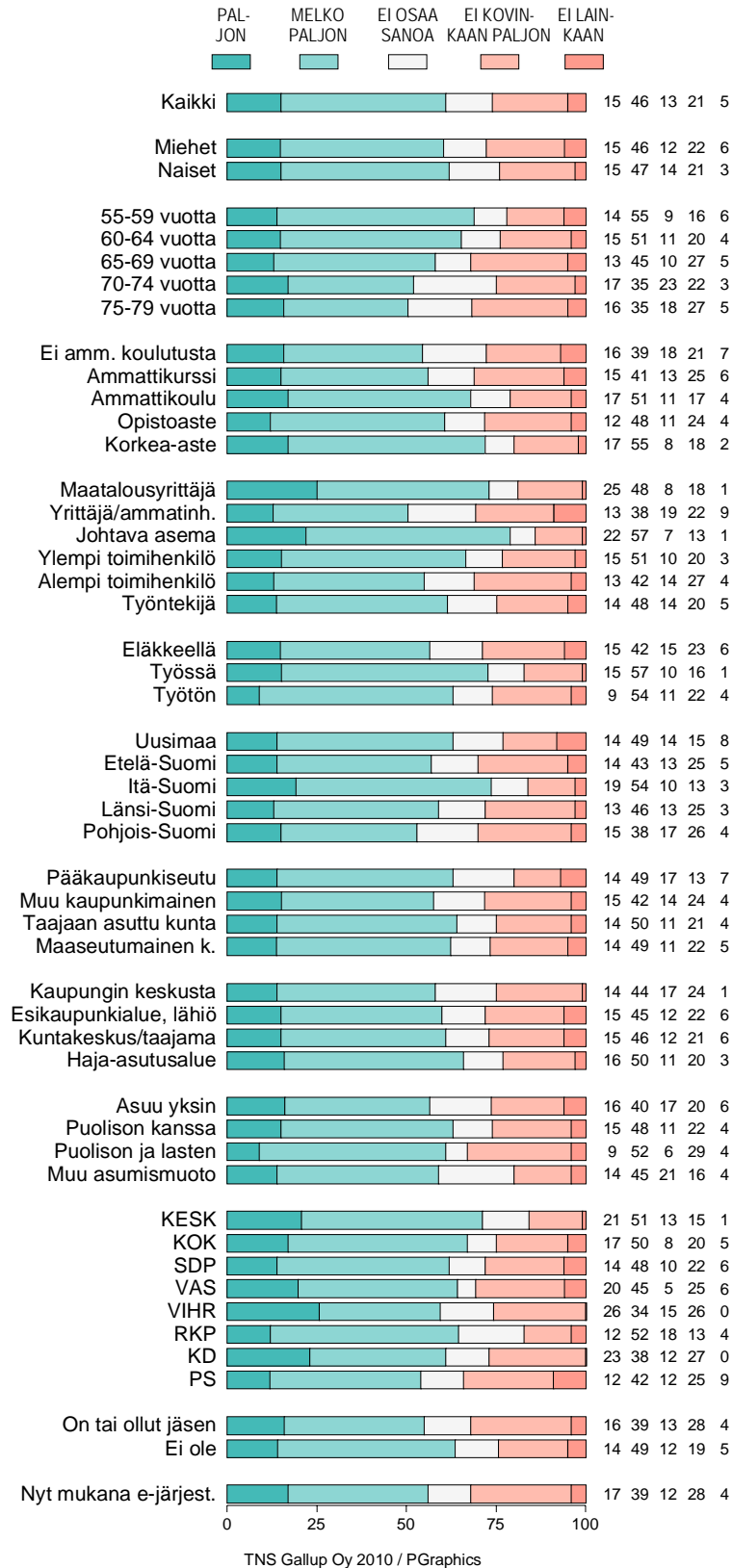
Kuvio 16-7. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA: TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖIHIN (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

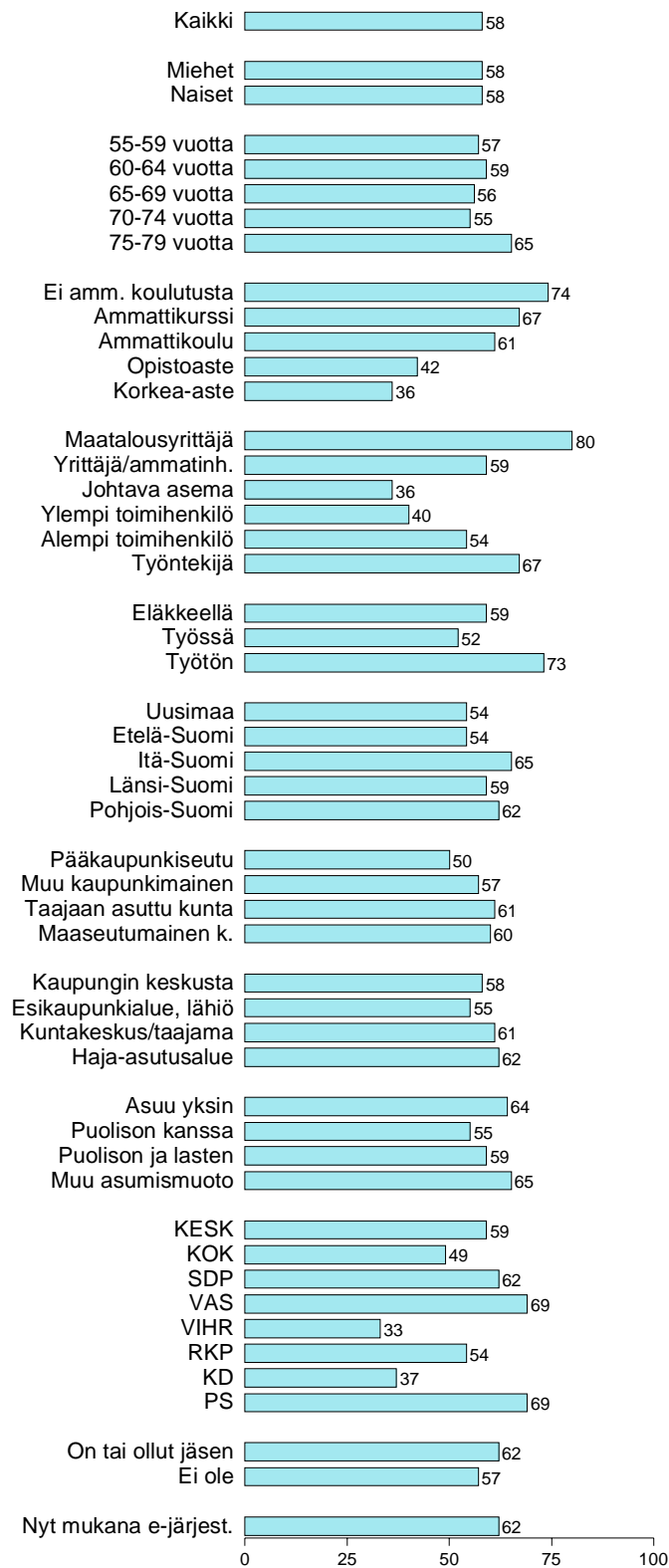
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 16-2. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN ELÄKEASI-OITA KOSKEVISSA ASIOISSA: KANSANELÄKELAITOK-SEEN - KELAAN (%).

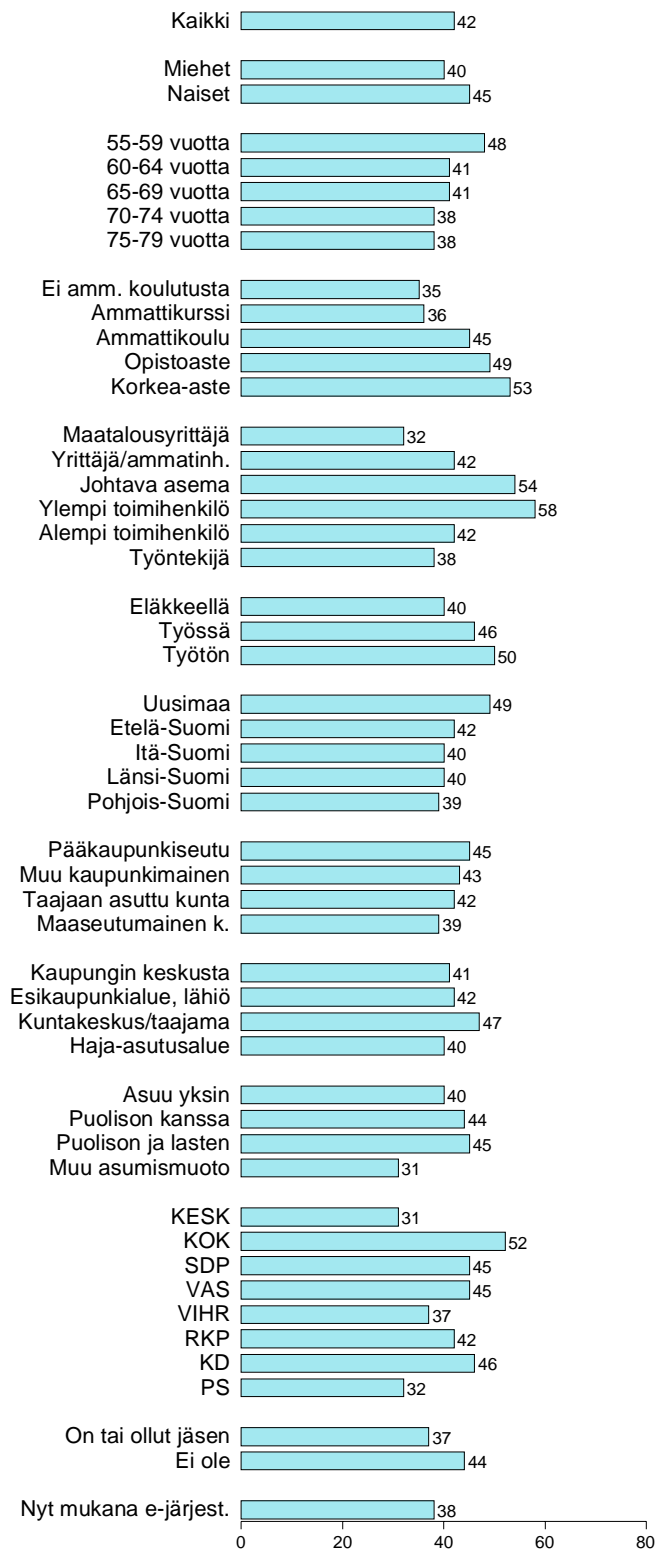
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 2a1. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT:
ELÄKKEIDEN PIENUUS (kuuluu kahden suurimman joukkoon, %).

Huomisen kynnyksellä 2010

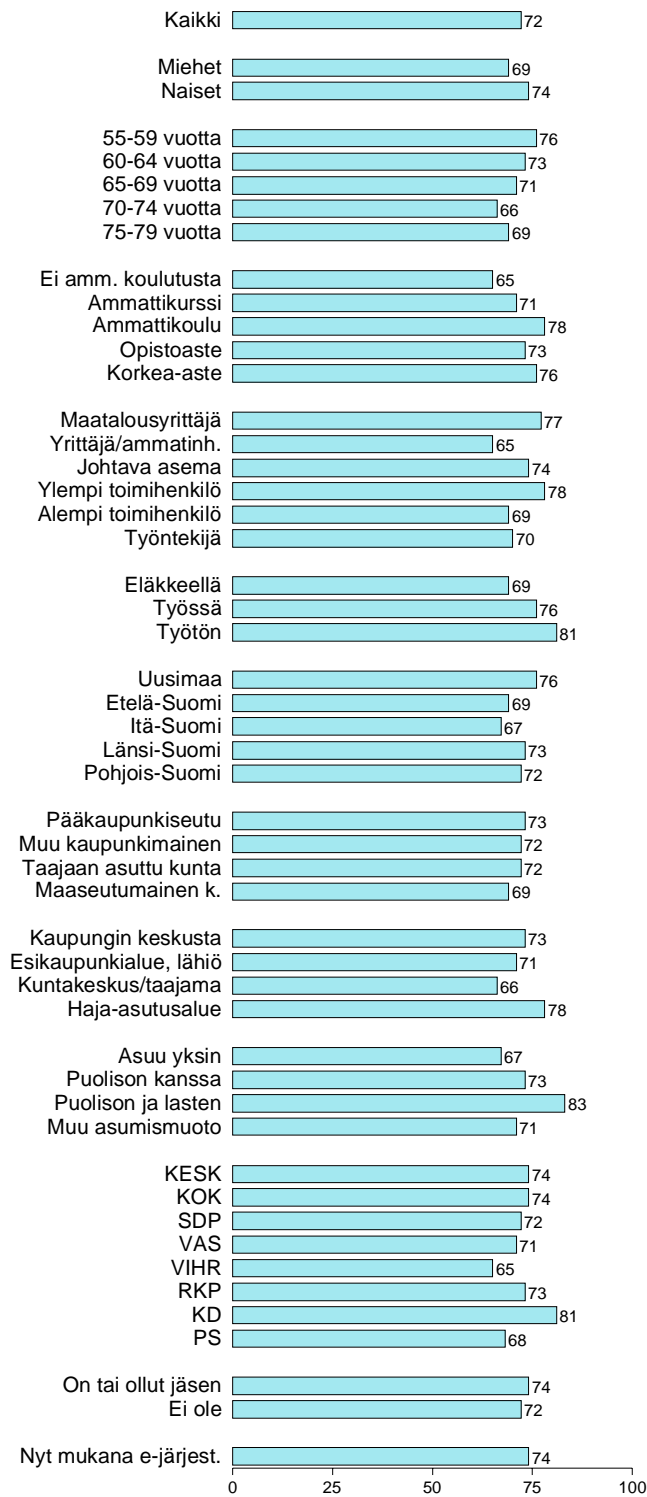
Kuvio 2b6. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT 10 VUODEN KULUTTUA: SOSIAALI- JA TERVEYS- PALVELUIDEN RIITTÄMÄTTÖMYYS (kuuluu kahden suurimman joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

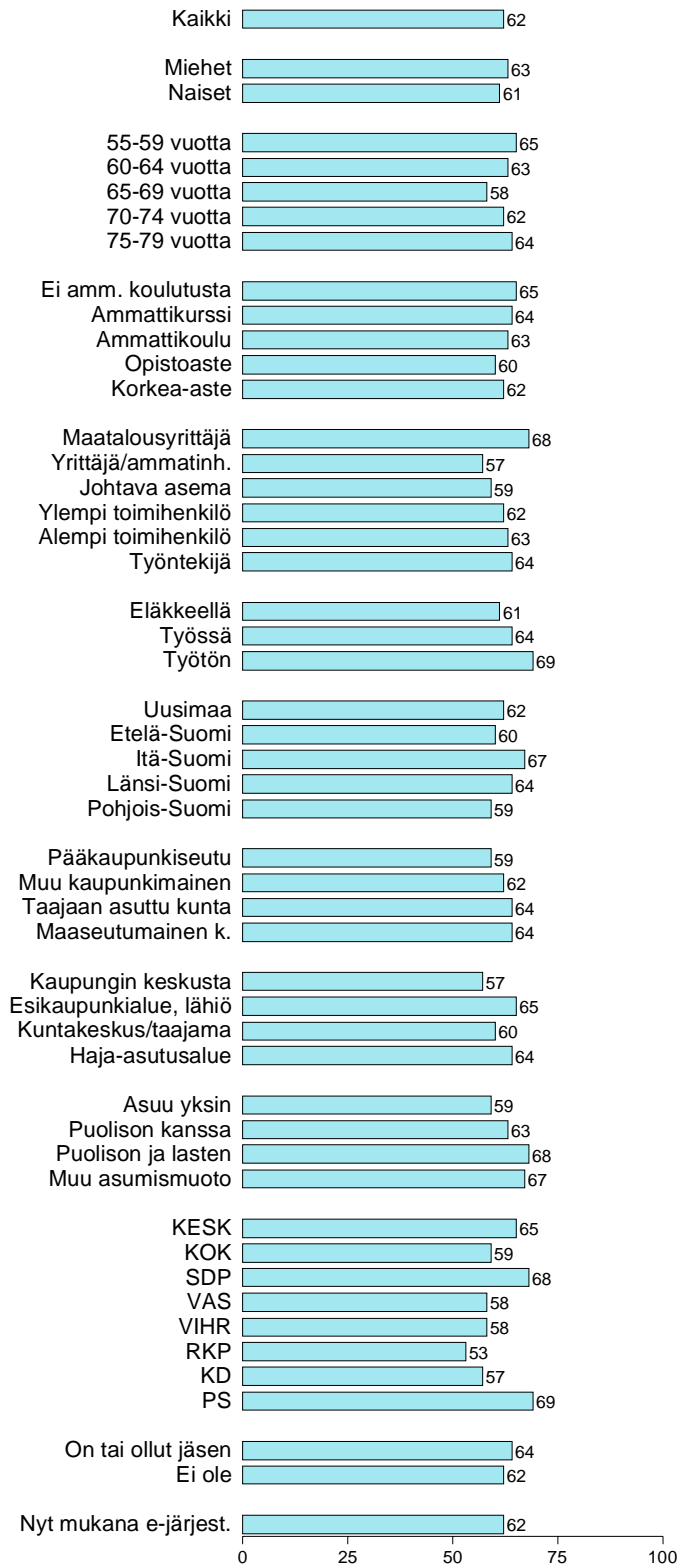
Kuvio 3-6. ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TULISI ERITYISESTI KESKITTYÄ: IÄKKÄIDEN SOSIAALI- JA TERVEYS-PALVELUIDEN TURVAAMINEN (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

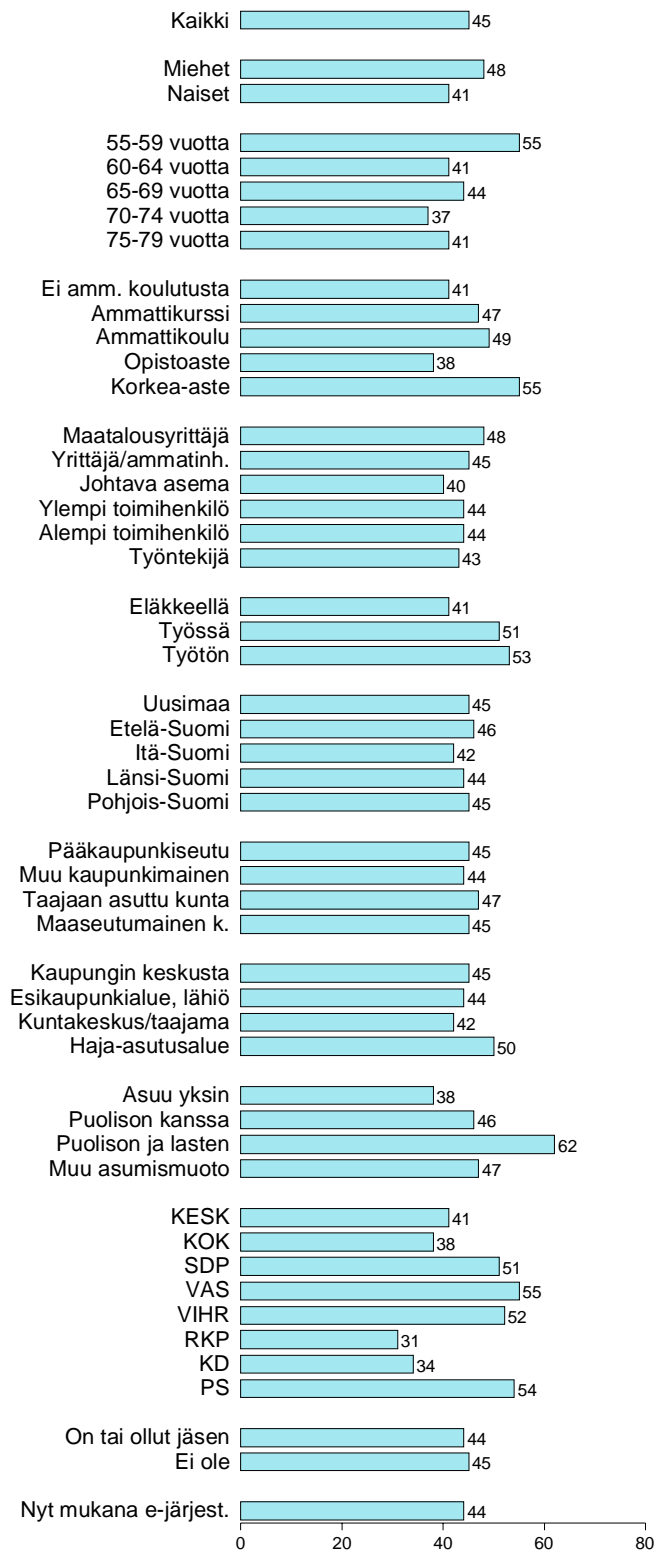
Kuvio 3-2. ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TULISI ERITYISESTI KESKITTYÄ: ELÄKE-ETUUKSIEN TURVAAMINEN (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

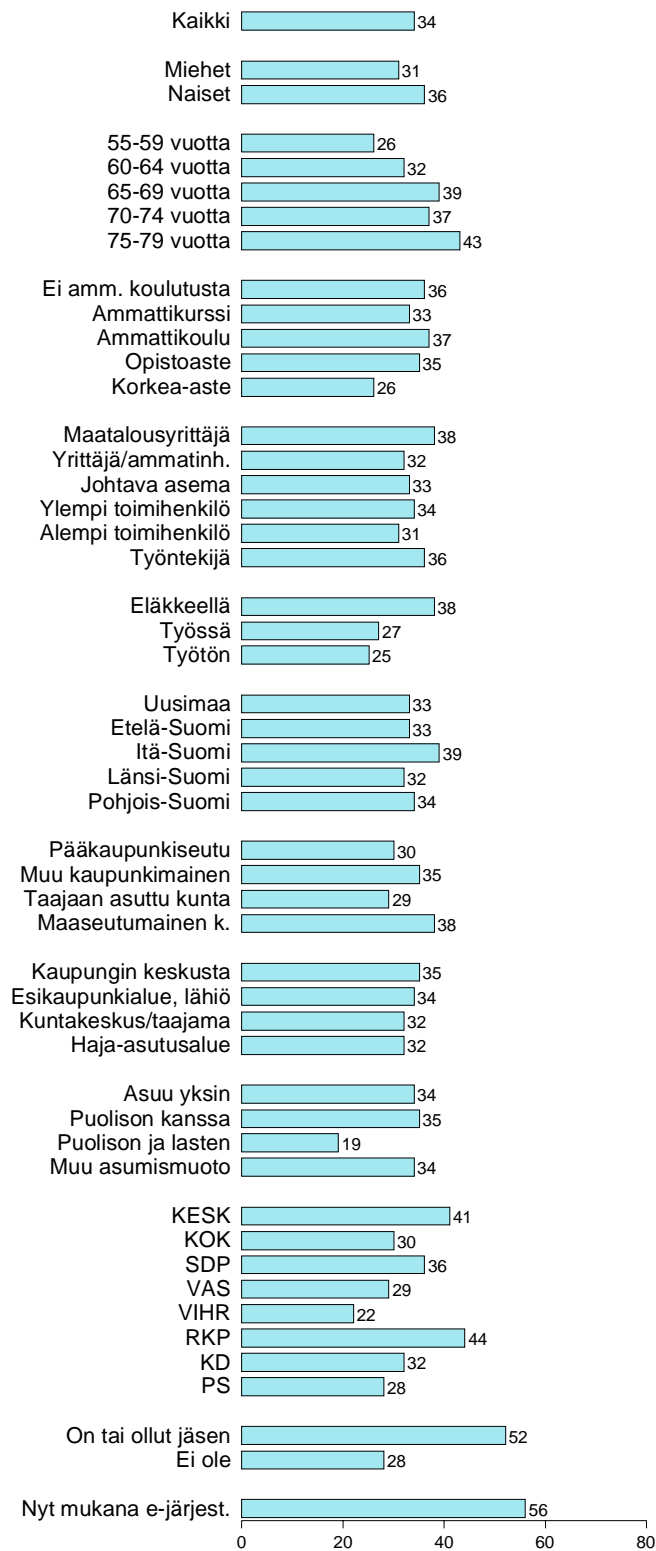
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 5-1. ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN JÄSENILLEEN TARJOTUT EDUT: EDUNVALVONTA JA VAIKUTTAMINEN PÄÄTÖKSENTEKOON (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

Huomisen kynnyksellä 2010

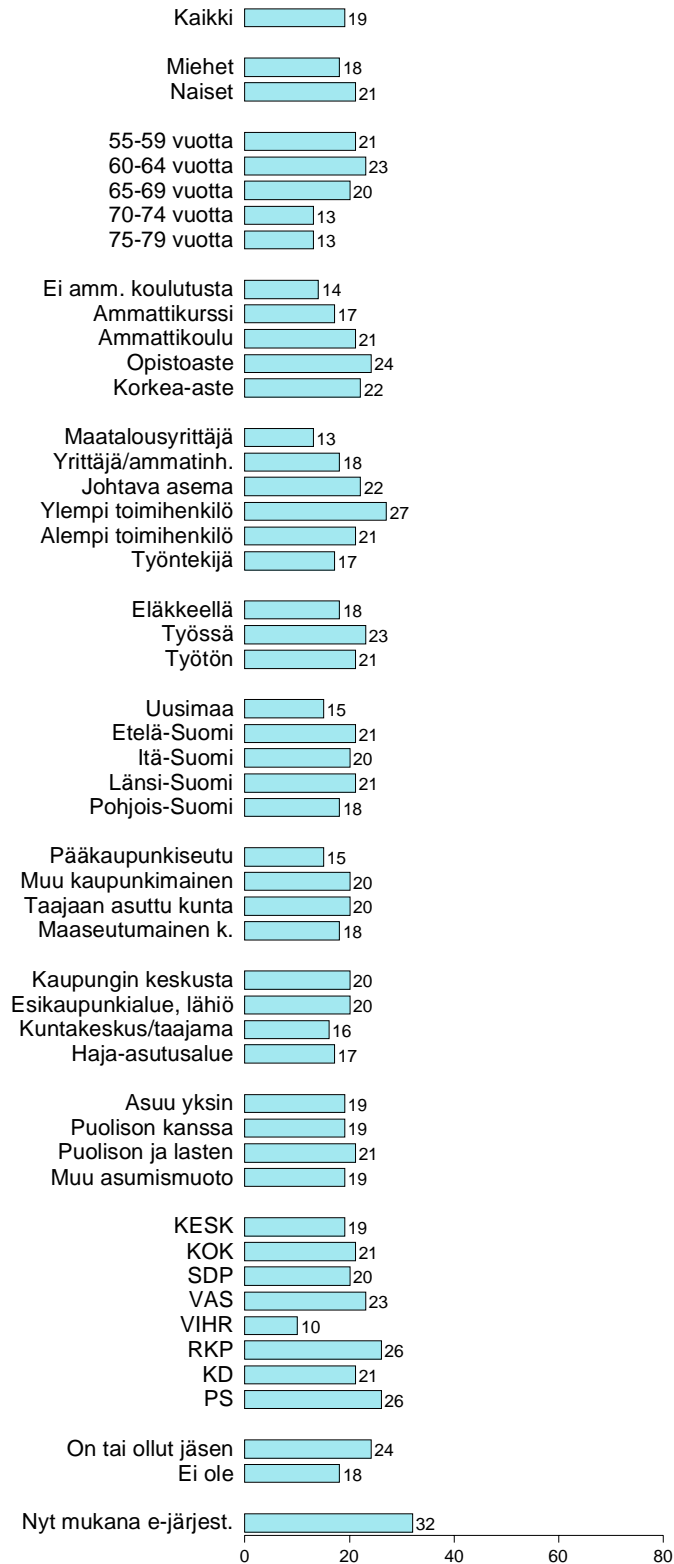
Kuvio 5-2. ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN JÄSENILLEEN TARJOMAT EDUT: HARRASTUSMAHDOLLISUUKSIEN TARJOAMINEN (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

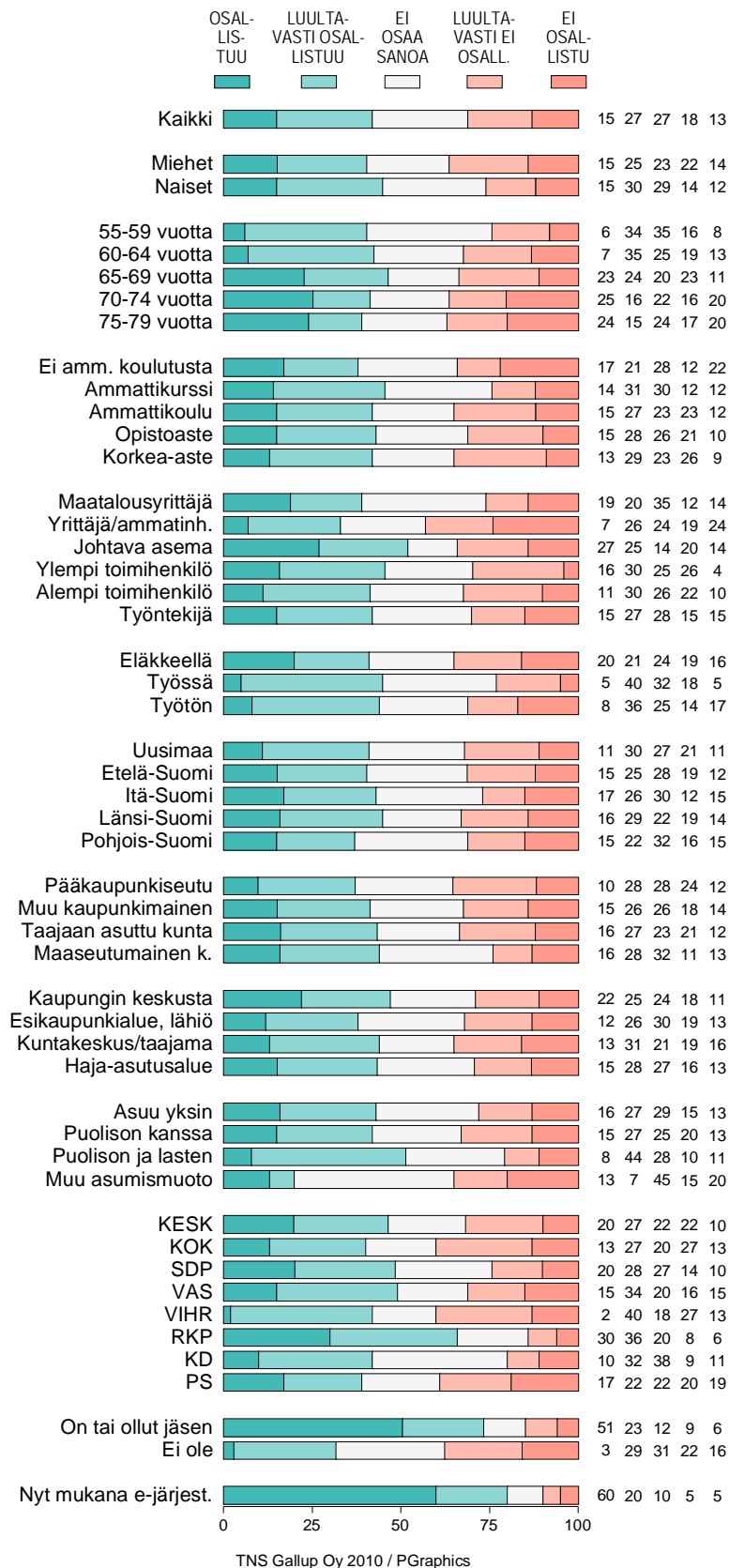
Kuvio 13b3. MITKÄ JÄRJESTÖT JA YHTEISÖT KIINNOSTAVAT TULEVAISUUDESSA: ELÄKELÄISJÄRJESTÖ (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

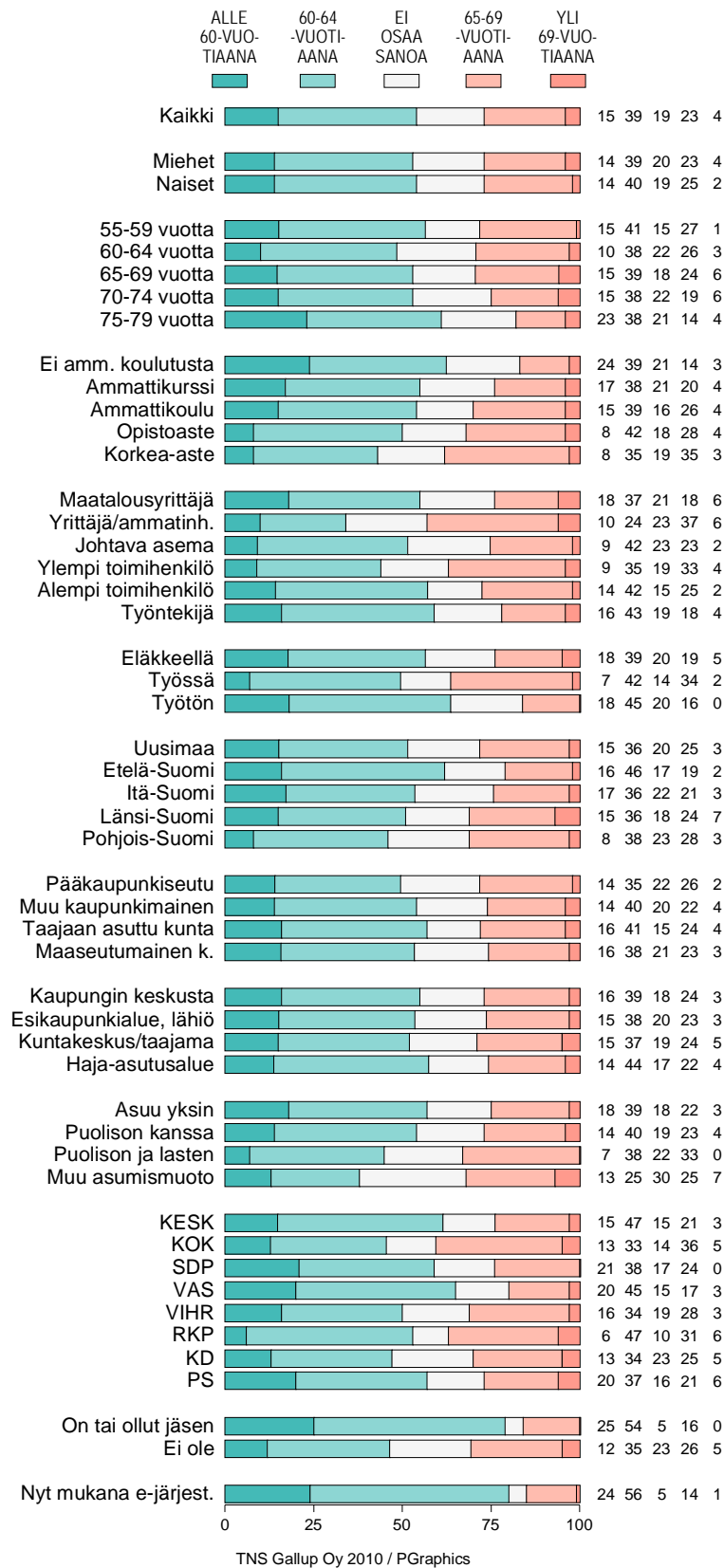
Kuvio 7e. AIKOKKO TULEVAISUUDESSA OSALLISTUA JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN TOIMINTAAN (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

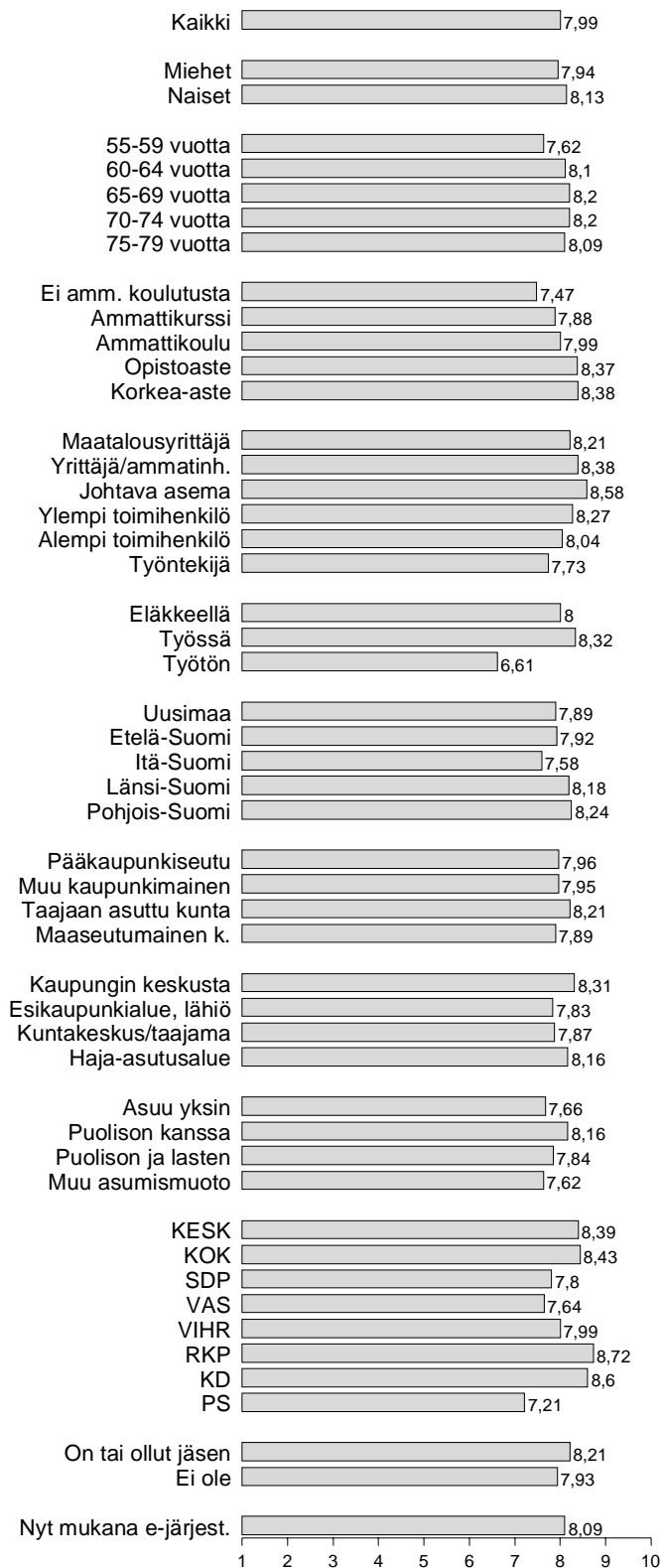
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 8e MIKÄ ON PARAS IKÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖN (%).

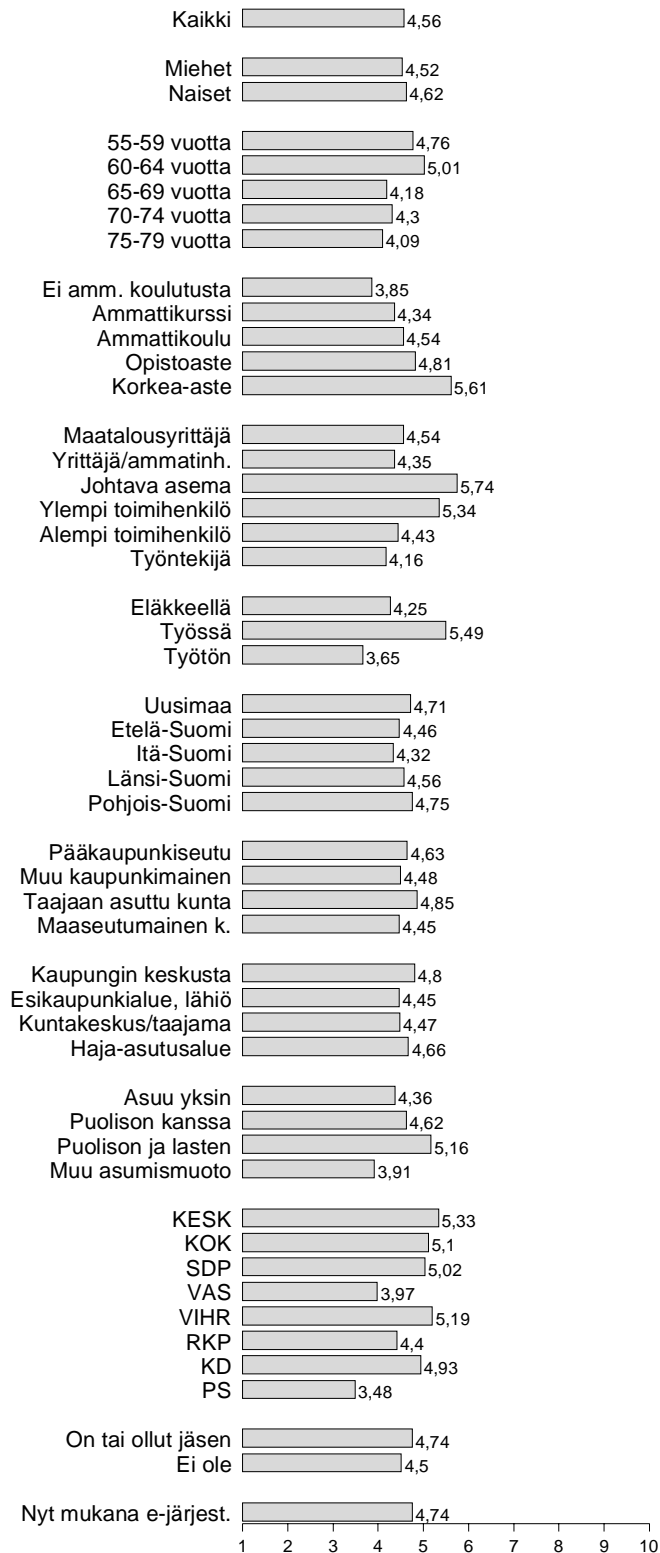
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 21e. KUINKA TYYTYVÄINEN TAI TYYTYMÄTÖN ON ELÄMÄÄNSÄ NYKYISIN (asteikkokeskiarvot).

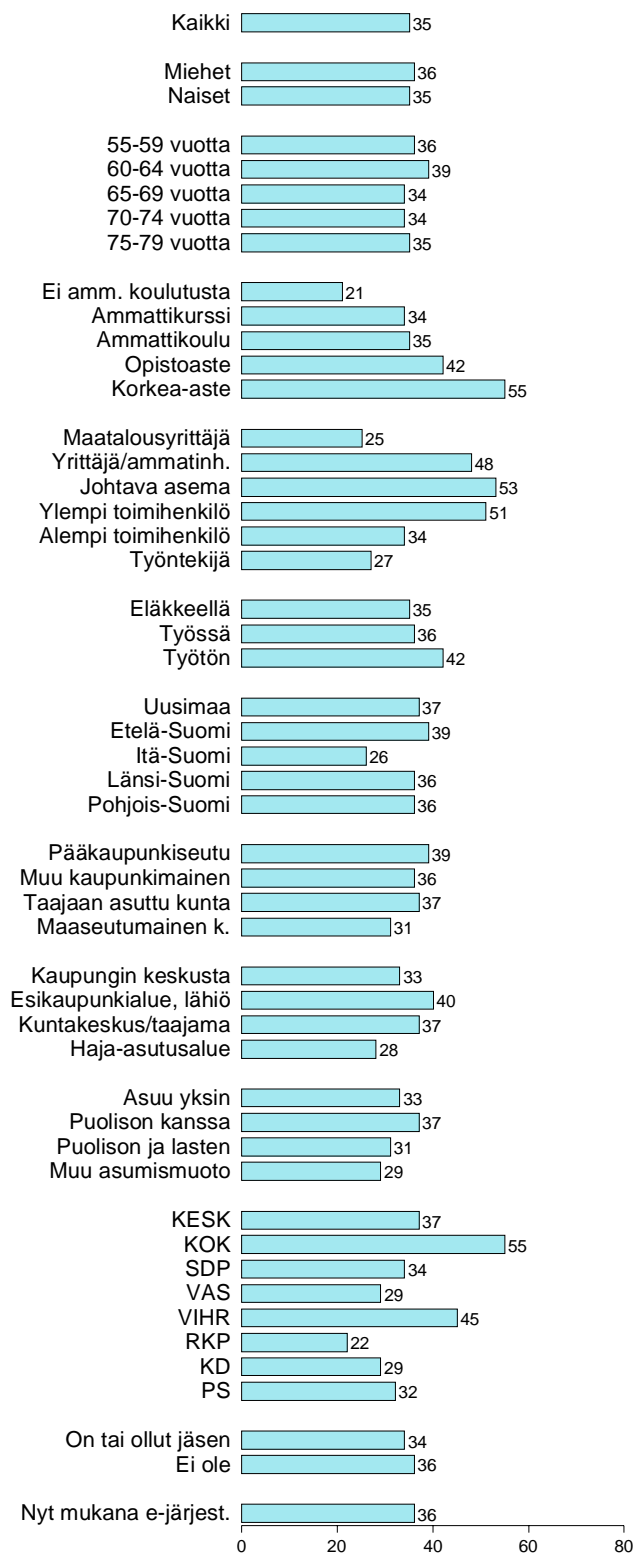
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 24e. **MISSÄ MÄÄRIN ARVIOI ÄÄNENSÄ TAI SAMASSA ELÄMÄNTILANTEESSA OLEVIENTEN IHMISTEN ÄÄNEN TULEVAN KUULLUKSI YHTEISKUNNASSA (asteikkokeskiarvot).**

Huomisen kynnyksellä 2010

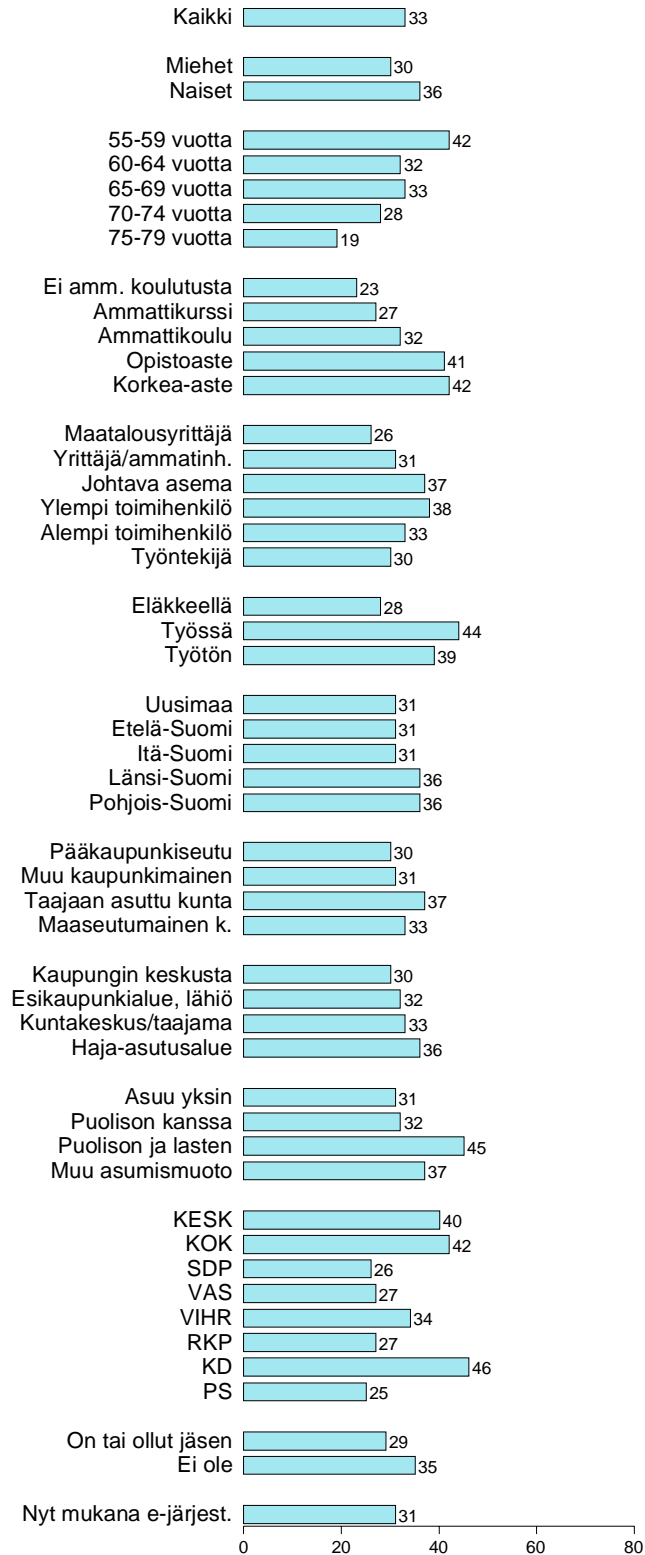
Kuvio 14-1. KEIDEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISSISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ: IKÄÄNTYVIEN JA IÄKKÄIDEN ITSENSÄ (%).

Huomisen kynnyksellä 2010

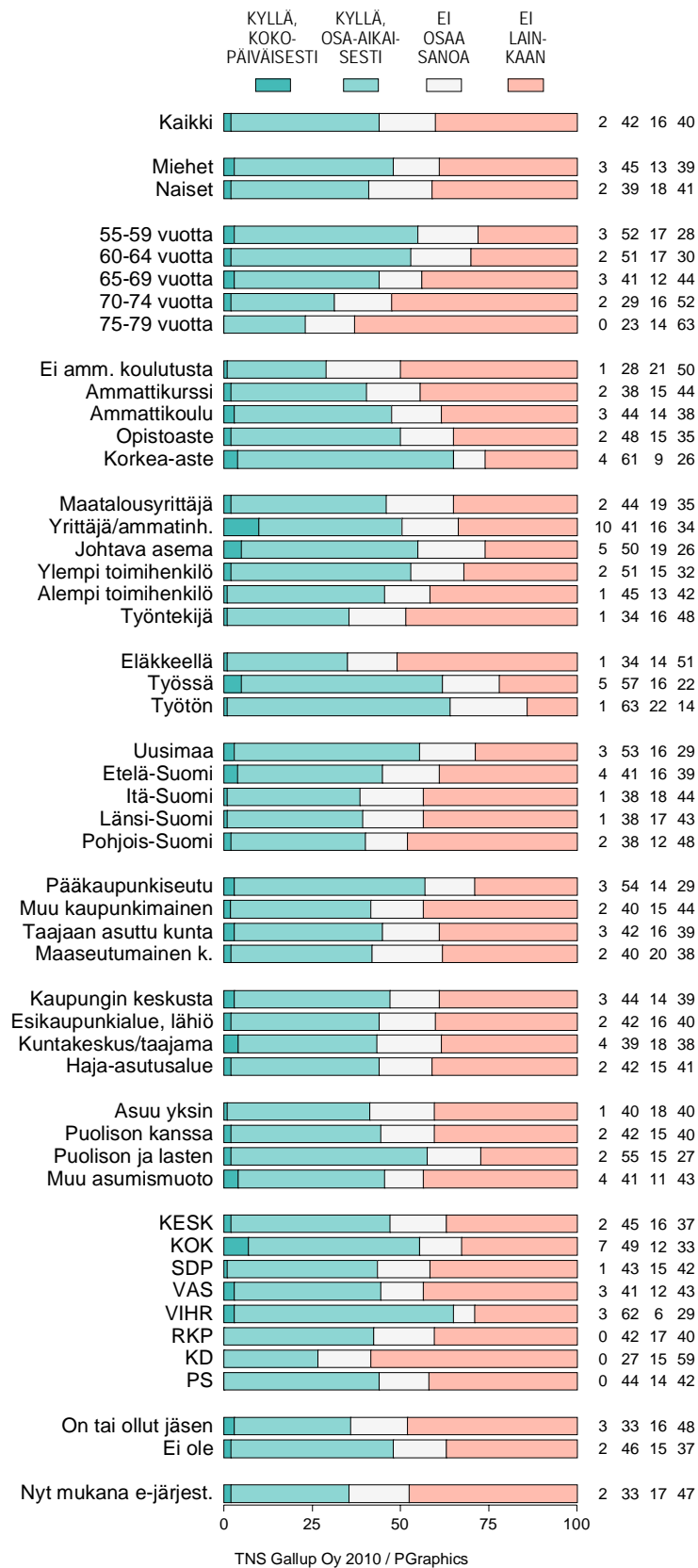
Kuvio 14-4. KEIDEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ: LASTEN JA MUIDEN LÄHIOMAISTEN (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

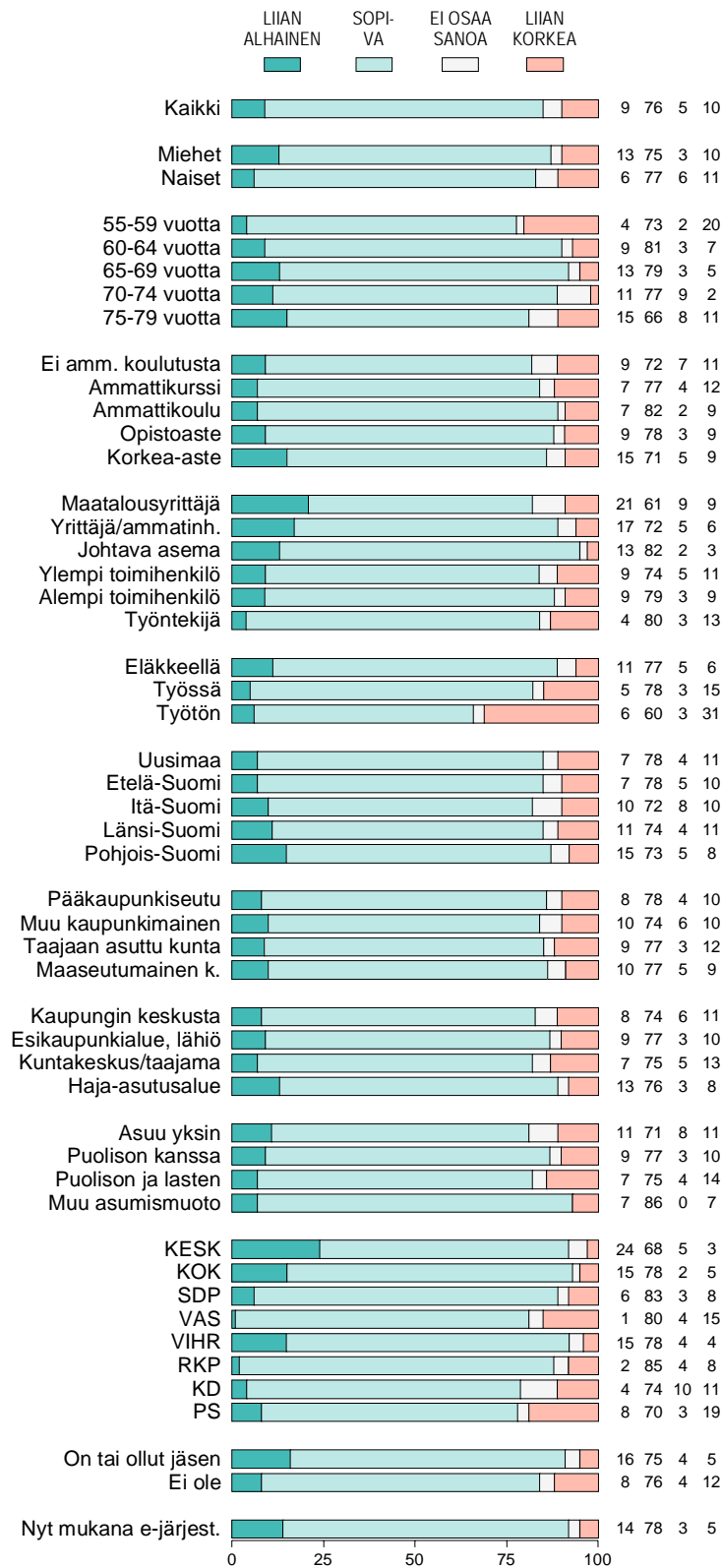
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 15e VOISIKO HARKITA ANSIOTYÖSSÄ KÄYMISTÄ VANHUSELÄKKEELLÄ OLLESSAAN (%).

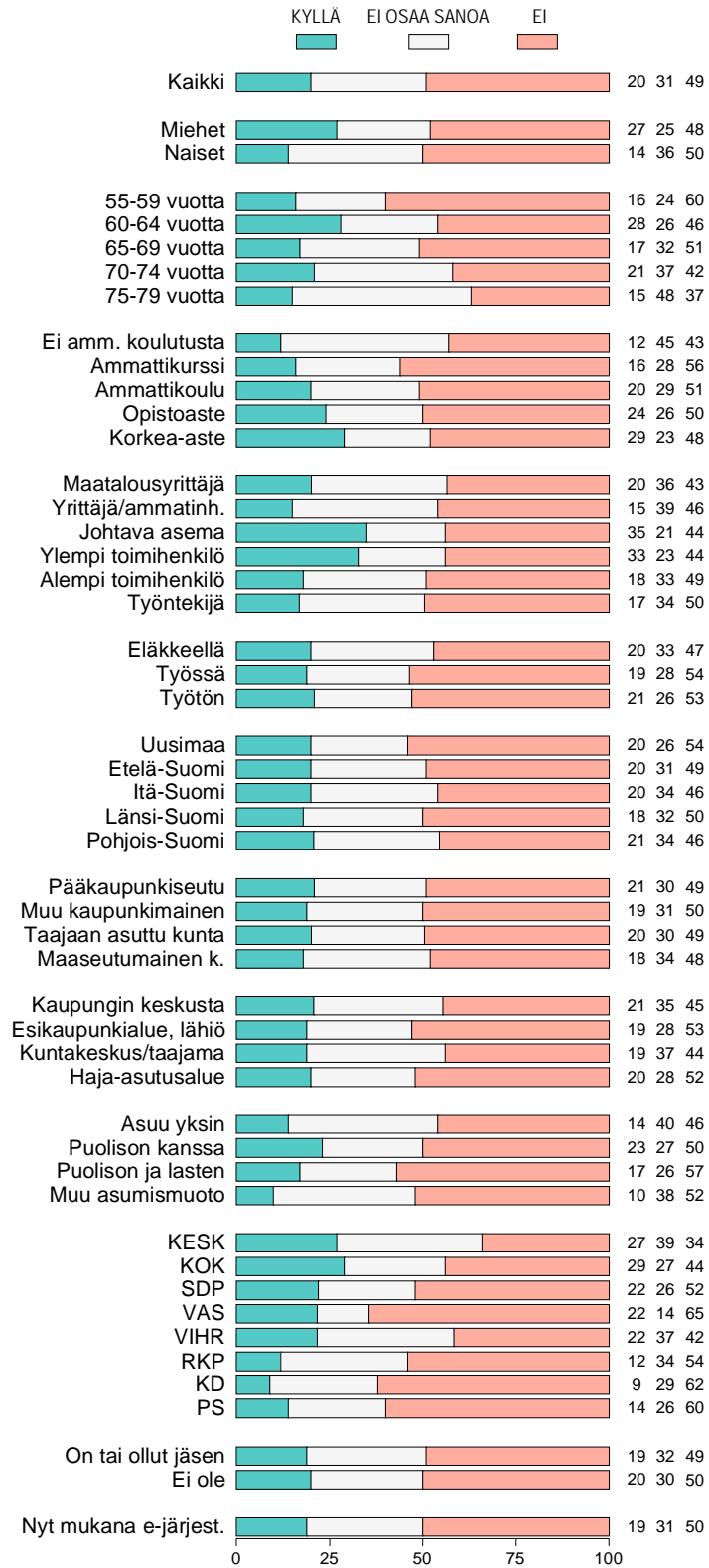
Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 18e. NYKYISIN VANHUUSELÄKKEELLE VOI JÄÄDÄ JOUSTAVASTI 63 VUODEN IÄN TÄYTTÄMISESTÄ LUKIEN; ONKO SE ... (%).

Huomisen kynnyksellä 2010

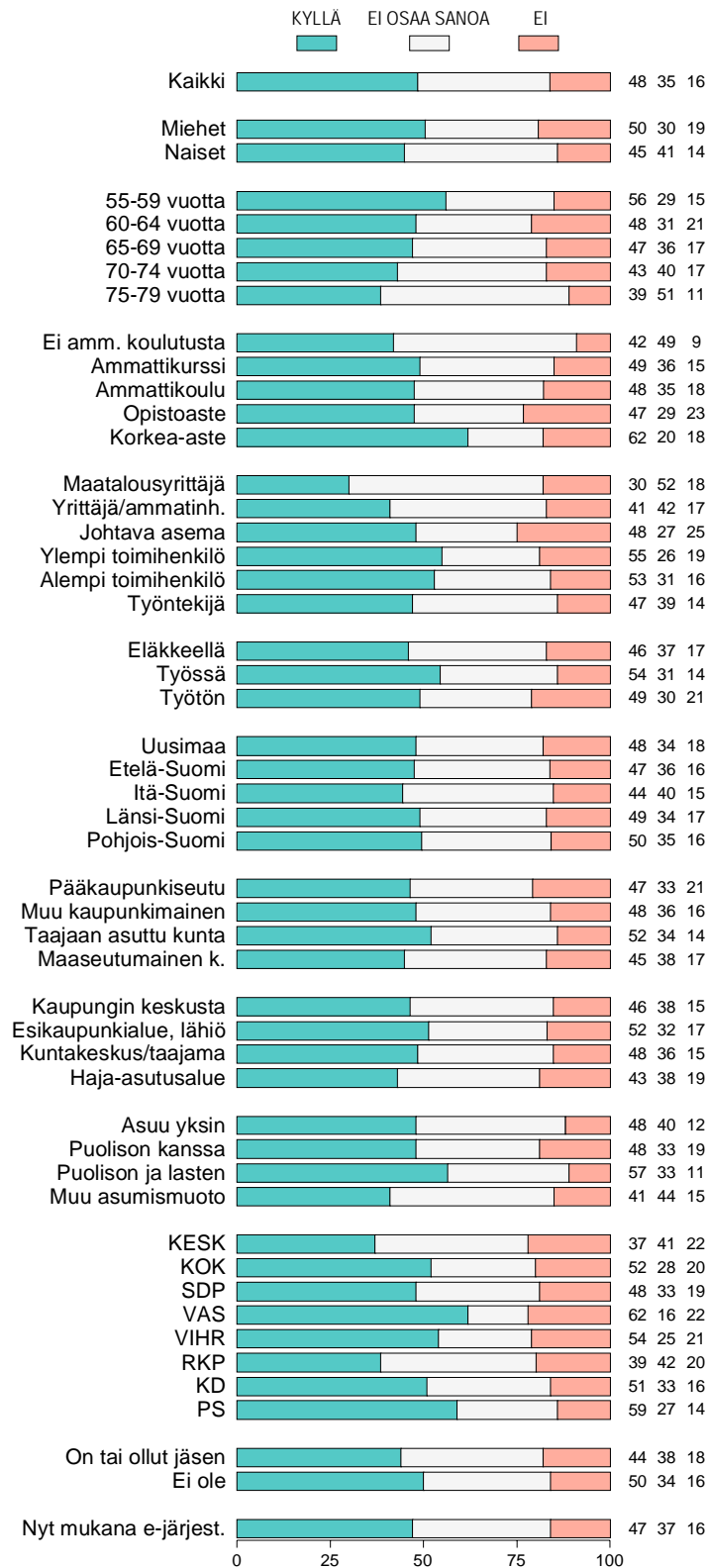
Kuvio 17-1. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ 10 VUODEN KULUTTUA: TARJOAA TARPEEKSI KATTAVAN TUEN ELÄKELÄISILLE (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2010

Kuvio 17-3. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ 10 VUODEN KULUTTUA: ELÄKKEITÄ TULLAAN ALENTAMAAN OLENNAISESTI NYKYISESTÄ TASOSTA (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics